

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SONDAGEN DEN 24 JULI 1921.

ILLUSTRERAD TIDNING

FRITHIOF HELLBERG

GRUNDLAGD-AV

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.ANDRE REDAKTOR:
EBBA THEORIN.

SPELMANNEN — AV CARL-AUGUST BOLANDER

SOLEN LYSER PÅ DEN FÖRNÄMA porslinsskylten tvärs över i hörnhuset. Görän sitter vid skrivbordet och stavar på guldbokstäverna. »Excelsior», är det ett diskret familjehotell, stängt för alla vagabonder och hemlösa? Är det ett affärskontor kanske, ett nederlag för drömmar som nå himmelen?

En karl stannar i gathörnet, tager fram något ur en påse, det är en fiol, som han sätter under hakan. Han lägger den smutsiga slokhatten bredvid sig på trottoaren, nu spelar han, de vilda ögon i det bleka ansiktet äro liksom tomma. Bilarna susa, vandrarna rusa förbi.

Ingen stannar, ingen har tid till att dansa. Men dansa de inte alla efter tonen? Livet är köpa och sälja, livet är kopparmynt och papperssedlar. Skynda på, varan tar kanske slut i butiken. Rusa på, en annan gör affären annars. Ila, rusa, spring, livet är kort, och Kalven är av guld.

Det knackar på Göräns dörr, det är middagsbud för tredje gången, husan är smått förargad på den svenske herrn, som alltid glömmar sig vid sina papperslappar. Pensionatet tuggar och sorlar inne i matsalen, värdinnan viskar de sista skvallerhistorierna om gästerna för den bedagade rödnästa fröken uppe vid bordsändan, den gamla ungarlen ingenjören fräser elakheter om damernas höga klackar mot några unga kontorsdamer. Görän sätter sig tyst längst ner vid bordet, talar inte till grannarna, hör inte orden omkring sig. Han har brått att resa sig igen, dricker inte kaffe i salongen, där värdinnan citerar Goethe och ungdomarna flirta.

»Jag förstår mig inte på den där svensken», säger den rödnästa fröken. »Aldrig kan han dricka kaffe med oss här, vad har han så brått för?»

»Vet inte fröken, när en ung man har

bråttom», skrockar ingenjören. »Det är kvinnor med i spelet förstås.»

Spelmannen har försvunnit ur gathörnet, där sitter en smutsig och ful käring med de vackraste vita dalior i knäet. Livet är köpa och sälja, fallera, var finns den ört att köpa, som ger hjärtat ro?

En liten trasunge i en rännen vinkar

Amœba på skylten, han ser den knappast, den ropar inte efter besökare. Det är en ölstuga för de utvalda, några gamla Bac-cusdyrkare och några unga genier.

Krogen är som en lång smal korridor, som inte för in någonstans, det är en grekisk fris längs väggen med jagande nymfer och fauner. Men figurerna löpa bara fram till en musik-estråd, kapellet tre vitklädda damer sitta och gäspa över sina romaner. Alldeles under estraden sitter en rödnäst man i skinnväst och skålar med sig själv, det är en åkare, som åkt utföre. Soffan bredvid är geniernas.

Det är bara fyra genier församlade ännu, flaskorna på bordet äro flera. Två av lyrikens unga gudasöner: den lille spenslige Eisen, som i sina vers är en världsomseglingens Napoleon och aldrig varit borta från Berlinasfalten, den tattarsvarte Huber, som i sina aforismer predikar Måttan och röker omåttligt med cigarretter. Två av färgernas benådade: Busekow med varulvsögonbrynen, som alltid målar den helige Sebastian, den bleke Stork med de glänsande ögonen.

Åkaren i skinnvästen ser inte åt genierna, anar inte, vilka storheter han sitter bredvid. Det beror på att han inte läser tidskriften 'Flamman', han skulle veta bättre annars. Ty där har Eisen skrivit om den unge hellenen Huber, en av den nya tidens eldandar, Huber har skrivit om Eisen, den unga diktens hopp; det är bara i privatlivet och på ryggen, som de båda dioskurerna förtala varandra. Där har Busekow nämnts bredvid Rafael, där har stått en essay om Stork, extatikern.

Stork är i extas just för ögonblicket också, rör läpparna och skådar bakom förlåten. Franz, geniernas klotrunde kypare, hör den extatiska viskningen och kommer rusande med en madeirabutelj, som han

FRÖKEN JESSIE WESSEL
SOM MIRANDA I SHAKSPERES "STORMEN" PÅ DRAMATISKA TEATERN.

Hartman foto.

åt en liten överklassbaby i en barnvagn. den lilla överklassarn vinkar tillbaka, den fina modern drar i väg med vagnen, som vore hon rädd att få fläckar på det vita överkastet.

Bilarna susa nästan alla åt samma håll, liksom finns det ett gemensamt mål någonstans, försvinna borta i en röd sol. Men Görän svänger in på en sidogata och slinker genom en dörr. Det står 'Zum tollen

havt i beredskap, Stork för flaskan till läpparna och kysser den. Han har fått 400 mark av en mecenat till hjälp för ett par månader, han skall förvandra papperet till vin här i kväll. Om fjorton dagar öppnar han en utställning, han räknar redan in vinsterna, det är femsiffriga tal, han rör sig med. Busekow, som också skall vara med, sitter tyst och gör upp, vilka kritiker som skola uppsökas, den helige Sebastians målare vet, att skaparkvalets stora hemlighet heter »sälja.»

Stork störtar glaset in sig, det är den gudomliga elden, som mystikern dricker, han växer med varje klunk, blir ett helgon inför den Allsmäktiges tron. Huber biter i glaset som ett spenabarn i modersbröset, han blir den sköna Måttans gud på Akropolis. Eisen törs bara läppja på glaset för sin magés skull (det är bara i versen han dricker som en lansknekt); han behöver inte mycket för att bli Balzac.

Alkoholen stiger ur glaset som en vildskog kring genierna, nu smyger någon i mockasiner genom vildskogen. En indian i en smutsig jägarkostym, det är Posinsky, det största av genierna; Baudelaires diktardroder, den unge Dostojevski har han blivit kallad i 'Flamman'. De glasklara ögonen spana efter något osynligt, huvudet hänger tungt på sned, nu väcker vindofthen sömngångaren, han störtar sig med ett vilt tjut över alkoholen. De skarpa rynkorna över ögonen slätas ut, han ler, men detta är smärta i löjet. Då han tömt några glas, kommer äcklet, han skjuter vinet ifrån sig med en min av förakt. »En peppardrink, Franz. Men mycket peppar.»

Det bleka ansiktet strålar förklarar över peppardrinken, han ser sig som en konung omkring i salen. »Franz, säg till kappellet, att jag vill ha Sibelius.» Han nickar nådigt mot de vita damerna, då han får det begärda, han börjar tala om det stora geniet Posinsky. Han har fickorna fulla med brev från beundrare och beundrarinnor och entusiastiska recensioner, han läser dem med förakt i stämman och äckel på läpparna. Vem förstår väl honom. Men en gång om hundra år skola litteratordoktorerna slåss om hans rader.

Eisen och Stork försöka få ett ord med i laget, men lyckas inte, det är Posinsky, som talar. Han talar om diktardroder Dostojevski, det går inte en dag, som han inte berättar någon scen ur hans stora romaner, han kan hela sidor utantill. Mitt i allvaret får han en tjuvglimt i ögonen, börjar tala om furst Mysjkin med kyparen Franz.

Den lille klotrunde flintskallen bugar och ler och försvinner, Posinsky skjuter peppardrinken med äckel ifrån sig, finns det då ingen dryck som släcker hans törst? Han talar om gifter, han fråssar på opium och haschisch, på kaktusdroger och mekal, som ger färgvisioner. Han sitter tyst en stund och stirrar med vida pupiller och ett egendomligt leende, som tuggade hann på bolmörtsrot, så tar han ett vitt pulver ur plånboken och häller i glaset, river papperet i småbitar, för att ingen skall se, att det bara är ett huvudvärkspulver.

'Några vita korn, och Furien blir en skön gudinna. Har du sett skrällen, svensk? Har du sett ormarna i håret.' Posinsky hukar sig ned inför synen, som han ser. Med ett ser han på Göran, skarpt, som läste han tankarna. Så blinkar han

och skrattar till och reser på sig, han ser ut, som hade han furierna i hälaerna, då han försvinner.

Men skrällen är kvar efter honom, Eisen darrar på rösten och berättar spökhistorier från skogarna, Stork skälver i kroppen och målar sina syner, han ser eldslågor om nätterna. Huber gör ner vetenskapen, världen är full av mirakel och... En skäggig vildman står i dörren, han ser ut som en chaufför. Det är han också, på den nya tidens vagn, det är redaktör Frank i 'Gryningen'.

»Skall du krypa in snart, Frank», ropar Eisen, han har färg på kinderna, han är en av revolutionens unge sångare. Den tillfrågade svarar inte, bryr sig inte om att dölja sitt förakt för poeterna. I stället för svar plockar han upp cigarettstumparna på bordet och håller dem under näsan på Eisen, säger: »eldandar». Så lutar han sig intill Göran: »För poeterna är fångelset lyrik. Men att sitta i cellen och inte tro längre på sitt dåd, det är mer än lyrik. Inte tro, och vara tvungen för brödet att skriva och gå på och spela troende. Tror ni Eisen löser den sociala frågan med sin vers, vad? Nej, skapa en ny kraft i stället. Den ångkraft, som finns i världen, än mer än tre gånger arbetarnas, än den elektriska kraften då? Den sociala frågan, det är att utnyttja krafterna, men inte att slå ihjäl varann inbördes.»

Han kastar en vichyvatten i sig och brummar mellan klunkarna: »Snygga socialister, ni arbetarpoetastrar. Revolutionen blir för er en vers, som ni skola ha 50 mark för, ni skriva om nöden och eländet för att få en slant att suppa vin för. Förbannade parasiter äro ni; bli ni bara hylade som genier, får världen gärna förgås sedan.»

Genierna höra inte på Frank, de äro vana vid att han dyker upp ett ögonblick varje kväll och gör upp med dem, i grund och botten är han en hygglig karl, som flott honorerar revolutionslyriken. Då han tömt sin vattenflaska, försvinner han, en ny figur dyker upp i stället. En smärtung man i zigenarhår och damasker, skäggstubb och juvelringar, det är poeten Lehmann, han skriver vers om titaner och backfischer. I varje nummer av 'Flamman' talar han i mänsklighetens namn, ett större arv sätter honom i stånd att leva för mänskligheten och kämpa mot arvsrätten.

De rödnästa borgarna omkring bli allt mindre, kroggolvet sjunker, geniernas bord lyftes upp i skyarna. Genierna sitta högt uppe på Parnassen och kolka med de döda bröderna, Lehmann klappar Shakspeare på axeln, Huber skålar med Pindaros, Eisen visar Heine ett porträtt av sig själv; han sitter i munkåpa vid skrivbordet med kandelabrarna. Stork har fått fatt på ett nytt geni, som heter Blake, den är Eisen inte du och bror med, det irriterar honom.

En sitter utanför, det är Göran, han hör inte till de utvalda. Vad gör han här, vad söker han? Dessa barn leka narlekar. Men göra inte alla det, geniernas bubbla glänser vackrare. Och denne Posinsky har ögon som...

De ögonen speja just nu genom salen, Posinsky har kommit tillbaka från rundgången med kvällsfukten i den gröna jaktrocken. Han hugger buteljen och sätter den till munnen, han blir nyktrare för var klunk och hans ögon skarpere. Han är i det humöret, då han börjar leka katt

och råtta. »Har du mördat någon, Lehmann?» Den blåögde Lehmann tittar förvånad, ler, Posinsky väser högre: »Har du mördat någon, Lehmann?»

»Nå, men...»

»Den, som inte har mördat, vet inte, vad livet är. Har du läst Raskolnikov, Lehmann?»

»Nå, men...»

»Ett geni, det är han, som vet, vad livet är. Men han måste ha blod på händerna.»

»Nå, men...» den skärhyllte Lehmann tar i på allvar, börjar diskutera, hetsar upp sig. Men Posinsky har redan störtat sig över Stork och får honom att dregla konstfilosofi. Då Stork talar som värst med tungor, leker rovdjuret redan med den nygifte Busekow. »Har du sett kedjan, som är fäst vid din ring, Busekow? Det är ljuvligt att vara gift? Snart målar du väl madonnan med barnet.»

Det stora geniet kastar sig över buteljen och tömmer den. Det lugnar honom, han sjunker ner i en stol. »Sabbapapassa akaranam», det låter, som talade han med tungor, men det är Buddah han citerar. »Skall du resa med till Indien på nyåret, svensk? Lämna de här barnungarna kvar i illusionerna, raka hjässan och börja sila vatten. Tror du inte jag reser, jag har beställt biljett redan, London—Bombay. Det finns buddhistkloster på Ceylon. Vi skola gå med skålen, du och jag.» Han tar cigarrkoppen och hoppar över till åkarns bord, han är en buddhistmunk, som sträcker fram tiggareskålen. »Har ni sett en trebent tupp», åkarn stirrar på frågaren.

Den tyste svensken stryker sig över pannan, liksom vaknade han. Dessa bleka bohëmer med huvudena på sned, vad komma de honom vid, är han inte hemlösare än de, de äro i alla fall hemma i Frasen. Får i ulvkläder. Parnassens alfonser, madeiratitaner. Frisk luft, han står inte ut längre.

Han kryper ihop i rocken, det är kallt ute. Livet är köpa och sälja, fallera, var kan man sälja ett hjärta som bultar och en tanke som gnager. Livet är — — men kan han inte bli kvitt den där spelmannen. Slå vad, att det var en slagdänga han spelade bara. En tiggare som gnisslade falskt.

Rymden är som en såpbubbla, brister den inte snart? Hur kunna vandrarna vara så lugna? De se inte uppåt, se bara gatan, är det hemligheten? Men där kommer en som stirrar mot stjärnorna, han knuffar och blir knuffad. Indianen Posinsky, det är för sent att komma undan honom.

»Tror du inte det finns ett kafé däruppe bland stjärnorna, svensk? Kafé Vintergatan, vad? Pst, Sankte Per, en absint! — »Ja, den har tagit slut. Men vi skola skicka till Sirius och höra.»

En fattig gumma hasar förbi, två runda herrar komma skrattande. Posinsky ser efter dem: »Skulle du inte kunna mördas dem? De där runda, som besitta jorden. Säg du läpparna, vad? Äta och älska, smask och smask. Djur.»

Göran ser på mannen framför sig. En galen Narcissus, en kokett litteratör. Men underbara vers har han skrivit. Vem är han? En diktare. Nej, något mera, en människa, oro och förtvivlan. En broder.

»Men någonstans finns ett land, som heter Dschinnistan, dit hitta jordens herrar aldrig», Posinskys röst har blivit så underligt sjungande. Nu ser Göran, vem han är: en spelman, som hört Näcken. Han

 <p>Carl Peter</p>	<p>PÅHLSSONS Teaterkonfekt Högfin kvalitet</p> <p>Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pahlssons Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.</p>	<p>CRÈME DE CHOLEPALMINE</p> <p>Antiseptiska hudmedel, säljes å apotek, av parfym-, speceri-, sybehörs- och färghandlare, perukmakare m. fl. i tuber à Kr. 1.50 och 80 öre.</p>
---	--	--

vill trycka hans hand, men han gör det inte.

»Någonstans finns ett land, jag kallade det Kultala.»

»Kultala», Posinsky ler föraktfullt. »Det är inte mitt Dschinnistan. Du har inte gått vägen dit. Har du suttit i den fattigaste stugan på den magraste heden? Inte en brödkant på bordet, lungsoten hostar i trasorna. Du har stuckit in huvudet i stugan kanske. Men lev tolv år där! Barndomens ljuvliga år. Inte en gardin, en smutsig trasa för fönstret.»

»Det finns oro också innanför gardinerna.»

»Har du vadat i smuts till höfterna? Sjömanskragar, luffaruthus, polisbritsar. Till höfterna, sade jag, nej, över munnen, så litteratordoktorerna skrika, då man spotar ut smutsen igen. Vet du, hur det känns att ingenting äga mer än den trasiga säcken på ryggen?»

»En trasig ryggsäck kan gömma mera än det största slott.»

»En marskalks stay, menar du. Men när äcklet kommer då, för det kommer en dag, ser du. Du är inte gift du. Du har ingen öm och trogen maka, som vakar över dig. Som sätter blommor på skrivbordet. Blommor, fy f-n, i Dschinnistan finns det blommor. Men här är det träck och smuts. Mull.»

»Mullen är varm av solen. Mullen är vit av månsken.»

»Du hittar aldrig vägen till Dschinnistan. Du är en sådan där, som tror. Har du sett Gud, svensk? Jag har sett honom, därför är jag som jag är, ser du. Jag skall säga dig, vad vår oro heter, den heter Gud. Det finns en Gud, därför står du här på asfalten och sitter inte hemma i ditt land. Varför skall Gud bara bli oro för en, svensk? Du skulle se min far, du skulle höra honom bedja. En fattig stackare, men sådana ögon han har, det är den ende jag inte kan se i ansiktet. Ett helgon med snövitt hår. Vad är det att vara diktare mot att vara helgon.»

Han snyftar till, eller skrattar han? »Men ännu ha vi ett stycke väg, innan vi bli helgon. Skall du följa med, jag känner en liten sjömanskrog. Inte det, du skall till Kultala, vad? Skall du följa mig till Sibirien i vår, svensk? Jag har varit uppe och ordnat om biljett; våren i de sibiriska skogarna, det är inte Berlin det. Anmars får jag väl stå ensam i skogen och tjuta. Jag skall sluta med lyriken, jag skall tjuta bara, uuh det är den största lyriken.»

Han sätter upp huvudet och tjuiter till, vandrarna vända sig om på asfalten. Vad är det? En galen bohème, som för oljud, en spelman, som inte hittar tonen? En människa, som längtar från asfalten. Göran ser efter honom, är det inte han själv där-borta? En människa.

Du Gud, som inte är, finns det ingen ro för min själ?

*

De tre vita damerna spela Moussorgsky, den store Posinsky tror, att det är Sibelius, som han beställt, och tronar som en konung i soffan. Han har sin drottning bredvid sig, geniernas Aspasia, som man för ett år sedan kunde se på Busekows utställning i tio olika grupperingar, hennes hatt är som en lysande högröd skålsvamp, det står en doft av berberis omkring henne.

Genierna tugga cigaretter och transpirera vin. »Undrar, hur Frank har det i

cellen nu?» — — — »akademisåsen» — — — »verismus, symbolismus» — — — »men han var hygglig att betala, nu får man bara 25 mark på 'Gryningen'» — — — »hon tål morfin som en kanin» — — — »Goethe, äsch den» — — —

Posinsky sticker Aspasiass glas under näsan på Stork. »Känner du doften av kvinnoläppar, Stork? Pass på nu, Hermann immaculatus, är du snäll, får du kanske dricka ur glaset. Skål för Eros, född ur den svartvingade nattens vindägg! Skall du inte skåla, Hermann?» Stork ser inte upp och skälver i kroppen, Aspasia biter i djurboan.

Den tattersvarta Huber lutar sig intill Göran. »Men jag vet, vem som tagit mecenaten för mig. Det är Eisen, som talat illa om mig. Den där slaskspaltspoeten, den där» — — —

»Nummer 1, den skall jag ha 400 för», Busekow sitter och räknar på marmorbordet. »Nummer två, den skall den där grosshandlarn köpa, han får betala 1,000» — — —

»Det står ingenting om er utställning», Eisen prasslar med en tidning. Det står en elak recension om Huber i stället, Eisen låtsas inte se den men viftar med sidan där den står. Huber blir eldröd i ansiktet.

»Schiller, sade du Schiller», kritikern Cohn skriker över bordet till Lehmann. »Schiller, nej, gå hem och bred något gammalt över dig», Cohn är av Arons släkt och den nya konstens överstepräst. »Det räcker inte med alkohol för att bli diktare. Det fordras epilepsi också. Som Flaubert och Dostojevski.»

»Franz, mera butelj», det är kung Posinsky, som befäller. — »Tror ni på Gud, Franz», den klotrunde kyparen bockar och grinar. »Har ni inte läst Dostojevski, Franz? Det finns bara två slags människor, de som läst Dostojevski, och de, som inte läst Dostojevski.» Han slungar Aspasiass handske på Stork: »Kyss handsken, Hermann! Kyss honom, Aspasia! Du lilla vackra skurk, du är mig för trogen, giv mig anledning till svartsjuka!» Stork är likblek och dricker krampaktigt, Posinsky ser med gröna ögon på honom och ler. »Vad säger ni, om vi skulle berätta våra värsta ogärningar. Var och en sin stora synd. Har du syndat, Hermann?»

»Om vi skulle säga sanningen om varandra i stället», Göran öppnar munnen. »Säg våra innersta tankar.»

»Nej men hu då.»

»Då får du allt börja själv.»

»Jaså, du har sanningar, svensk.»

»Nummer 8, den får jag 500 för», Busekow räknar.

»En sanning åtminstone. Sanningen om unge herr Rosettfladder. Den store konstnären, som flyger mot solen och bränner sig på cigarrstumpen, som diktar så vackert om lidandet och inte tål ett knappåsting. Riddaren av Ordet, herren av Fransen, konungen av Bubblan. Vet ni, vad Zarathustra betyder, övermänniskor, det betyder kamelägare, akta er, att ni inte äro kamelerna. Det finns något, som på svenska heter Jonsson, det är detsamma som ditt Sofrosyne, Huber. Skål, kumpaner, man blir torr i halsen av att alltid riva ner.»

»12,000», Busekov har summerat och gnuggar händerna, »12,000, man är ju riktigt förmögen, vet jag. Ä, hör du, Lindblad, låna mig 25 pfennig till en cigarr!»

»Franz, mera butelj», kung Posinsky befäller. »Franz, jag börjar bli trött på ditt

ansikte, du måste bli vackrare eller fulare. Nej, hör du, svensk, du är inte rolig. Hermann skall bikta sin värsta synd i stället. Har du kysst en flicka, helige Hermann?»

»Jag, jag» — — —

»Hör, hur han stammar, Aspasia.»

»Jag har verkligen.»

»Verkligen, hör bara, han har verkligen. Titta på gossen, Aspasia, han börjar få fjun på hakan.»

Den likbleke Stork har rest sig, darande i hela kroppen. Han tar fram något ur bröstfickan och kastar det i ansiktet på sin plågoande. En näsduk, Aspasia försöker gripa den; vad är det, hennes monogram och parfym. Posinsky tittar upp, han har stora rynkor över ögonen, Stork har gått sin väg.

»Fähund», en hand klaskar i ett ansikte, det är Hubers hand och Eisens ansikte. Bordet vacklar, flaskorna rulla i golvet, Franz kommer rusande. »Har du» — — — Posinsky griper Aspasia om handleden så hårt, att hon skriker, musiken spelar upp ett tamtamstycke.

»Slå i, drick ur, livet är ett purpurvin», Göran reser sig och gnolar. Krogen stinker rönnbär, nu kommer hovmästaren rusande. »Slå i, drick ur», Göran gnolar ännu i förstugan. Så tyst det blev, då dörren föll igen, det är polarnattens stillhet på gatan. En ensam vandrare stryker förbi med händerna djupt i fickorna, anar inte titanernas kamp inne på 'Zum tollen Amœba'. Kafémohikanerna och akademiens blekansikten ha ett gemensamt, den andliga fattigdomen.

»Gud, du som borde vara» — — — En människa står som en kvarglömd skugga på trottoaren, en kvinna, Posinskys hustru. Hon är samma svartbleka väsen som mannen, hon är klädd som en indiansquaw.

»Är han därinne? Han gör sig väl intet ont.» Hennes blick är vild av oro. »Jag är så rädd, ser ni. Han har gift. Och han är så olycklig.»

»Vet ni inte, vad geni är? En smula mera olycka än de andra.»

»Jag kunde inte sitta hemma. Jag fick för mig, att han var död, att han låg död på en soffa därinne. Han talar bara om döden, han hör döds-klockorna om nätterna. Han kan inte sova, han går fram och tillbaka med fiolen i handen. Han är slut, säger han, han kan inte skriva mer. Och jag vet, att det är jag, som är skulden. Jag är ett band bara. Nej, han säger det inte, nej aldrig, men jag anar det. Ja, jag vet det. Förresten har han sagt det själv. Jag är ingenting för honom.»

»Det är ju ni, som försörjer honom», tänkte Göran säga, men han säger det inte.

»Han är ett geni, är han inte? Sådana dikter han skriver. Men nu kan han inte längre — — det är jag — — jag får ju höra det av honom. Och det är sant. Staccars olycklige store diktare.»

Hon sänker rösten, nu talar hon för sig själv. »Det finns ett medel bara. Ett medel bara. Men jag är så feg. Så olyckligt feg.»

Slå i, drick ur, livet är ett purpurvin, vad är det, en karl har stannat där-borta vid husväggen. Han lägger hatten bredvid sig, obekymrad om vinterkylan, det är ju spelmannen, nu tar han fiolen ur påsen. En galning, så här i kölden och på en folktom gata. Låt höra din slagdänga då, spelman! Men vad är det han spelar?

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

DEN SVENSKA KVINNANS KLOSTERLIV

BLAND MINA VÄNNER ÄR EN UNG RYSKA, som är socialrevolutionär och nu lever som flykting borta från bolsjevikernas Ryssland. Hon är en utmärkt representant för den ryska intelligenskvinnan, fördomsfri, högt bildad, beläst och med det intresse för allt mänskligt som kännetecknar särskilt ryska litteraturer. Även på den tid, då hon som en rik mans hustru gick i sobelkappa till en teater, besökte hon på förmiddagarna i en enkel studentskas skepnad Petersburgs universitet, driven av den törst efter vetande som är så typiskt rysk. Med vakna ögon har hon sett sig om i olika länder i Europa, där hon levat långa tider, och hon har ett sunt omdöme om vad hon ser. En dag kommo vi att tala om umgängeslivet i Sverige och fru Nadja utbrast då livligt:

»Om ni visste hur vi därborta i Ryssland brukade avundas er svenskor. Ni hade frihet, kommunal rösträtt — sen dess ha ni fått politisk också — chanser att komma fram inom nästan alla yrken och en aktad ställning i samhället. Så förde ödet mig hit som flykting. I halvtannat år har jag levat här, och kommit i beröring med kvinnor av alla möjliga klasser och nu säger jag med eftertryck: Stackars svenskor, så tråkigt ni ha. Som yrkeskvinnor och medborgare ha ni det utmärkt, tycker jag, men i umgängeslivet äro ni ju hänvisade till ett slags modärnt klosterliv. Jag menar att på några korta flirt- och erotik-år när äro svenskorna så gott som uteslutande hänvisade till varandras sällskap. Här i Sverige är ju umgänget ordnat som platserna i en landskyrka: en mansida och en kvinnosida. På ena sidan herrmiddagar och spelpartier, på den andra kafferep, dammiddagar och "dambridge". Någon gång har jag varit bjuden på blandade tillställningar med både herrar och damer, men uppdelningen har nästan automatiskt inträtt efter kaffet. Varför äro de svenska männen så ointresserade av kvinnor, av kvinnors åsikter och kvinnornas synpunkter på livet?

Ni äro ju lika behagfulla, lika trevliga och, jag tror andligen *mer* utvecklade än många andra länders kvinnor. Jag har det intrycket att ingenstans umgås män så ensidigt med män och kvinnor med kvinnor som i ert land. Hos oss t. ex. tala män gärna med kvinnor, även när Eros ej är med i spelet. Kanske hör denna egenhet i ert umgängesliv ihop med det faktum att ni svenskar intressera er i regel så mycket mer för natur än för människor. Psykologi ligger visst inte för svensken, hos oss är det ju en passion, det behöver man inte ha läst Dostojevski för att veta. . . . I alla andra länder där jag levat — och jag känner väl till Tyskland, Italien, Frankrike, Ryssland oberäknat — är mannen road av kvinnligt sällskap, här tycks han sky det. Varför?

Det är egentligen konstigt, fortfor hon, från barndomen vänja ni här pojkar och flickor att umgås dagligen i skola och sport. Men när de äro vuxna, då dela de åter upp sig i herr- och damklasser. I alla fall bör man nog inte skylla på samskolorna. Snarare tror jag det är ert eget fel. Ni skämma bort männen för mycket. Som mödrar, systrar, fästmör och framför allt som hustrur. Den svenske mannen är bestämt den sämst uppfostrade i Europa. "Vi ska' göra människens liv trevligt", det är den svenska hustruns valspråk — och han förslöas av idel välmåga. Men skall ej också *han* göra hennes liv trevligt?"

En annan gång då jag var tillsammans med min vän, den bekante journalisten X, kom samma ämne: det ensidiga svenska umgängeslivet på tal. Även han har rest mycket, han kan inte bara "was erzählen", utan också jämföra våra seder med de flesta länders i gamla och nya världen. "Din väninna har alldeles rätt, började han allvarligt. Det är som ett osynligt kritstreck mellan män och kvinnor i detta land, och denna ensidighet i umgänget är beklagligt. Jag håller delvis med fru Nadja. Det är ert eget fel, minä damer. De svenska kvinnorna äro utan

tvivel förtjusande, men ni ha ett kardinalfel, ni tro att mannen lever bara av mat. Jag skall ge honom litet smörgåsbord med smårätter och "fågelbo" och oxfilet och äppelmaräng, så blir han lycklig, tänker den svenska hustrun. Och så insveper hon honom i en förlöande atmosfär av matlagning och materialism och glömmar utveckla och fostra hans erotiska sinne och finare instinkter. Vägen till mannens hjärta går genom hans mage — den satsen trumfar den ena generationen kvinnor i den nästföljande och resultatet blir, att det är synd om både er och oss: vi gå miste om en hel del skönhet och poesi i livet. Finns det något område, där kvinnorna kunde ändra om männen vore det väl på erotikens, hemmets, umgängeslivets område. Men här elda ni upp alla edra möjligheter under stekpannan, och i er stora husmoderlighet glömma ni att vi också behöva litet annan eld. Vi kunde leva lyckligt, även om vi ej voro så stora gourmander."

Härom dagen träffade jag en tredje vän, som bott i Amerika tio år och nu är på besök i Sverige ett par månader. Jag frågade förstas, vad hon tyckte om oss och landet efter de många åren därute. Hon svarade:

"Det är en del småsaker som jag tycker äro litet besynnerliga mitt i glädjen över att vara hemma. Tänk, här knuffa herrarna en dam då man stiger upp, i spårvagnen. Det vore otänkbart i Amerika. Så är jag ju ovan vid att se herrarna sitta för sig själva på kaféerna med punsch och whisky. Var ha de sina fruar och fästmör och systrar? Jag tycker att något som är typiskt för skillnaden mellan svensk och amerikansk uppfattning av kvinnan är hur en herre och dam gå in på en restaurang i Stockholm och Amerika. Här går den äkta mannen först, myndig och självmedveten, efter trippar frun, litet osäker men lycklig att få komma med ut och "höra musik". I Amerika går damen först, elegant

(Forts. sid. 705.)

Så rent, så klart. »En människa smulas, och en fjärl slocknar, det är ingenting. Livet är ingenting.» Vad är det för en underbar ton i fiolen?

»Är han inte värd en slant,» Görän skratrar gällt. »Har ni inte en fempenning att ge honom, fru Posinsky?»

*

Långa gråa dagar, fulla av grubbel: Görän sitter vid skrivbordet och stirrar efter solen, får ibland ett behov att bedöva sig och går upp på det stora biblioteket, låter böckerna hopa sig på arbetsbordet; frågorna bli bara flera och gällare. Långa svarta aftnar, fulla av oro: han jagar omkring på boulevarderna efter det ogripbara och slutar i geniernas soffa på Zum tollen Amœba, lyssnar till Posinskys bekymmer för att eftervärlden inte skall syssla med honom, hör titanerna gräla om vem som har de flesta lopporna. Långa becksvarta nätter, fulla av ångest: han sätter sig upp i sängen och stirrar på klockan, som tickar på bordet. Tiden går, varför finner han aldrig något, hans jämnåriga sitta redan feta vid borden, och han irrar på asfalten, svaren bli bara flera och tommare.

En dag glimmar ett fönster till framför honom på gatan, han vaknar upp, himlen är ljus, det är våren, som kommit. Den har kommit med en liten grön kvist in från landet, det är en underbar trollkvist, som gör stenen till guld, gamla takrännor börja skina som nymålade, det skjuter upp violer under bilhjulen på asfalten.

Livet är fullt av smuts, men en sippa står i ett trasigt glas i ett fattigmansfön-

ster, livet är orätt och elakhet, men en pilt grinar som en solvarg i barnvagnen, livet är ingenting, men vårsolen skiner. Görän tar inte i några böcker mera, han strövar i solskenet. Han måste vara med överallt, han står på kajen och hör vinscherna gå, han hänger bredvid springpojkar på räcket, han leker med småbarnen i parkernas sandhögar, han måste in på de stora kaserngårdarna, där livet myllrar.

Det är ett rus att leva, men med kvällen kommer tomheten. Trött slinker han in på titanernas ölstuga, en julgran brinner på bordet, genierna fira julafton. Redaktör Frank har kommit ut ur fångelset och måste fira jul förstas. Poeten Heller kastar papperstussar på ängeln i julgrans-toppen; ingen har någonsin sett en dikt av Heller, men han har pannlugg och stor rosett och hatar prosa och arbete; då han blir full, börjar han recensera oskrivna diktsamlingar. Förresten har han pengar och bjuder laget.

»Skål på er, purpurgrevar», Frank har whisky i glaset. »Alkoholen är bra att ha, den gör en social, man blir så social i en cell, så där avstängd från världen. Skål på er, revolutionärer! Hur många revolutioner ni än göra, skola tyrannerna Hunger och Törst alltid regera.»

Genierna dricka som vanligt med Strindberg och Dostojevski, tala illa om förläggarna och grina åt mecenaterna. Cohn och Huber hugga som en vessla och en orm efter varandra; Cohn har vågat påstå, att målarkonsten är högre än poesin: »läs da Vincis traktat, Huber!» Görän sitter tyst

utanför det hela, han är ingen poet, en stackars människa bara. Timmarna och flaskorna försvinna.

Eisen kommer instörtande och dignar ned som en maratonlöpare, andfådd av nyheter. Har någon skrivit en essy om honom? »Fru Posinsky har begått självmord. Tagit in gift.»

»Men vad säger du?»

»Och Posinsky då?»

»Har du träffat honom?»

»Hon har skrivit ett brev, jag har själv läst det. Hon offerar sig, för att mannen skall bli fri, för att han skulle skriva sitt stora verk.»

»Men något sådant gör man inte.»

»Den där lilla frun, vem kunde tro det? Men det är ju storartat,» det är Cohn, som skälver. »Det är ju oerhört. Hur tar han det? Vilket verk han skall skapa nu!»

»Lyrik», den stumme svensken öppnar munnen.

»Hon kommer att göra ett drama av det», säger Cohn. »Vilket motiv». Cohn och Huber råka i gräl, om Posinsky skall skriva lyrik eller dramatik, plötsligt tystna de. Det stora geniet står i dörren, den gröna jaktrocken har börjat skifta i grått.

Det har blivit dödyst vid geniernas bord, allas ögon hänga vid Posinsky, Cohn är likblek av rörelse. »Franz, en peppardrink», Posinsky har brutit tystnaden. »Ohyggligt. Fruktansvärt. Jag gick i Tiergarten i dag, det var en gammal gumma, som bröt en kvist av ett träd, polisen kom och tog henne. Hon ville ha litet grönt i sin kammare och polisen . . . hu, jag glömmar aldrig hen-

FOTO-MAGASIN
S. HAMNGATAN 49 TEL. 10698 GÖTEBORG
FRAMKALLNING - KOPIERING - FÖRSTORING

W. Seeger's Hårfärg
Färgar snabbt och äkta i mörkblont, brunt och svart.
Fås överallt till Kr. 2:50.

TILL MIN DOTTERSON, DÅ HAN RESTE TILL AMERIKA.

Av HELENA NYBLOM.

Är det sant? Skall du verkligen iväg över havets frågande strömmar?
 Vad är det väl som driver dig — säg?
 Vad ser du i dina drömmar?
 Du har det ju bra hos far och mor, varför ge dig av på färden?
 Och vet du, en vän som Bengt, din bror, det finner du knappt i världen. —
 Du tittar på mig och ler så smått, och dröjer litet att svara.
 Så säger du: "Allt det där vet jag gott, men hur skall jag nu förklara varför jag dock över havet far, och prövar hasardspelet "rouge et noire".
 Jo ser du mormor, lilla, du är nu gammal vorden och du vill ha det stilla. —
 Vi unga är av en annan art, vi vill det skall gå med snälltågsfart, sprutande ut över jorden.
 Jag tror nu jag först skall bli riktigt glad där borta i Oceanens stad. —
 Här hemma är det ju ganska bra. —
 I alla fall — ja tack skall du ha!
 Men Ameri, — Ameri, — Amerika! — —
 Man är väl inga tröga skåningar, jag tränar till hus med sjuttio vånningar.
 Bara upp, bara upp, och när man till toppen, då darrar det ljusligt i hela kroppen.
 Man sitter som i en elastisk gunga, och himlens vindar omkring en sjunga, man vippar och vajar som mogna ax.
 Det kväljer en först — men man vänjer sig strax.
 — Och på gatorna, vilket välsignat skräll!

Millioner rusa till olika mål.
 Ingen går, — man störtar man springer.
 Lokomotiverna fjärran och när, bilers och cyklars väldiga här piper, blåser och ringer.
 Av aeroplaner är luften full.
 Varje ögonblick vill man trilla omkull, och mer och mer
 det tycks att en jättebio man ser, där allting rinner.
 blixtrar fram och försvinner.
 En hoptrasslad massa, oändligt brokig.
 Det är härligt! — Man tror man är tokig!
 Men mormor må verkligen inte tro man har tid för "long conversations".
 Man utslungar blott ett "ye s" eller "n o", kanske ett flyktigt "How do you do?"
 "Good mornin g" in certain occasions.
 Till och med frierierna gå med express:
 "Hallo! vill gou have me". Ett le-
 ende "ye s"
 är allt vad man på dem spenderar.
 — Ser du allt och allting är "bus in ess".
 Men kan man arbeta som en häst, tjugufem timmar minst om dagen,
 är man alltid "for ward" och alltid bäst,
 klar i huvudet, tom i magen,
 Då skovlar man pengar som lösan sand,
 och blir en allsmäktig milliarderman.
 Ja då kan man bygga ett jätteslott,
 och äta och dricka det renaste flott,
 och hålla sin egen Bio,
 där Fair bank spelar ensam för mig
 och då kan man ligga och sträcka sig
 mellan tidningar till klockan nio.

Förresten kan allt i det landet ske.
 En gatsoppare, en student,
 en obekant främling kan man få se
 som Amerikas president.
 Tänk, lilla mormor, det låter bra:
 "President för det fria Amerika!"
 Nu fattar du väl min längtans brand
 till drömmarnas gyllene sagoland,
 till den världsomfattande Bio?
 O! jag flyger så lätt!
 Jag har redan biljett,
 och jag omfamnar dig till addio.

Farväl, kära Holger! Lycka på färden:
 Mätte du bli riktigt nöjd med världen, —
 och världen med dig bli nöjd!
 Hav friskaste mod!
 Var ärlig och god!
 Bevara din ungdoms fröjd!
 Och tro ej vi skiljas av tid eller rum.
 När dagen har somnat, och natten är stum,
 en himmelsk brygga
 över havet vi bygga.
 Därpå komma alla våra tankar kilande,
 springande, flygande, sökande, ilande.
 Alla våra önsknningar för ditt väl,
 alla våra böner för din kropp och din själ.
 De tassa upp för din höga trappa,
 och sakta, sakta på den dörren klappa. —
 Och vad du än om dagen har gjort,
 jag tror du öppnar ditt hjärtas port. —
 De långväga resande gå i hamn,
 du sluter dem alla varmt i fann.
 Ty alla bringa från hemmet bud.
 Farväl, lilla Holger! — Res med Gud!

nes skrik, det var fruktansvärt. Skål på er.»
 Ingen talar mer än Posinsky, han citerar en sida Rabelais, han berättar historier. En gång var han bjuden på ett gods till en av sina beundrare, en kväll, då han låg i feber på gästrummet, kom frun upp.
 »Skål på dig, svensk, varför dricker du inte? Ditt glas är väl ingen ametistbägare.»
 Lehmann kommer rusande i chaufförkapp. »Jag har en bil, som väntar på er. Jag vet, vad du behöver, Frank, du har ju suttit inne ett halvår. Upp och hoppa, pojkar!»
 »Lehmann, hör här...» Cohn skälver på rösten. Men Posinsky avbryter honom: »Upp och hoppa, pojkar. Vi få sitta i varandras knän i bilen.» De andra genierna börja bli språksamma, väl i bilen sjunga de redan, Eisen svänger med sin Balzac-käpp. Göran ser på Posinsky, liksom vände han på något.
 Bilen susar över asfalten, stannar efter alla svängar någonstans långt borta i ett ljusdunkelt sagoland. Ett förnämt hus, det ser stängt ut, men porten öppnar sig som genom ett trollslag. Upplysta trappor, mjuka mattor, palmer, ingen människa syns till. Men Lehmann är hemma på stället, för sina gäster in i en orientalisk sal, skimrande i ett mystiskt ljus. En tamburin ligger kvarglömd på en av de mjuka samettssofforna, plötsligt sväva ett halvt dusin älvor in, klädda i slöjor bara. Champagne står på bordet redan, den bleka svartklädda värdinnan tittar in och försvinner.
 »Bravo, Lehmann! Storartat, Lehmann!»

Själva Frank är belåten. »Det finns bara ett broderskap, syndens, hej på er, gubbar», han gungar en yppig brunett på knäet.
 »Vad ser du efter», Posinsky står med glaset framför Göran. »Har du inte sett ärret förr», han pekar på sin tinning. »En skolkamrat kastade en sten en gång, de kunde aldrig tåla mig, pojarna i byn. Här fins en tinning till, kasta din sten du!»
 En av älvorna sitter vid taffeln och spelar en boston, Posinsky skjuter omilt undan henne. Hon spelar med ett finger bara, hon kan inte mera. »Det är en tysk visa, jag hörde den en gång. Jag vet inte, vad det är för något. Fast jag vet det nog, det är två spetälska, som fira sin kärleksnatt. I klippgrottan på Ceylon, framför Kapilas bild, stenjätten sitter outgrundlig.»
 Han hoppar in på något annat, det är en sjömansvisa, som han själv diktat, han sjunger om den unga jungmannen och hajarna. Men mitt i sången reser han på sig. »Vad vill du mig, svensk? Du står och lurar på mig, jag hör, vad du tänker. Vill du, att jag skall gå och hänga mig i en livboj, vad? Döda du kravet, som du går omkring och släpar på! Din idealism är en sjuka, vräk dig i smutsen, svensk. Du måste genom synden, ser du, du hittar inte Gud förr.»
 Någon ropar. »Posinsky, du har en flicka här.»
 »Vänta, jag måste först bevisa för den här, att Gud existerar. Smutsen, eländet, synden, det är gudsbeviset, svensk. Har du mördat? Blod, det renar, ser du. Varför tittar du så på mig? Beklagat du hen-

ne? Men det är jag, som är offret. Hon ville äga mig, nu äger hon mig. Ge dig till tåls, svensk», han rycker upp skjortbröset. »Känn här, känn bara. Det är döden, ser du.»
 Det är magskärven, bröstbenets broskartade spets, men Posinsky tror, att han har kräfta.
 Göran ser länge på honom, så viskar han: »Dschinnistan.» Posinsky rycker till, tar glaset och slungar det, det faller i spillror bakom Göran. Den gröne jägarn skrattar hest, tar en av älvorna om livet.
 En av flickorna kastar sig om halsen på Göran, han löser sig hårdhänt ur greppet. Brunetten rycker Frank i skägget, Lehmann håller champagne över sin blondin. Göran hör Posinskys skratt, medan han stiger utför trapporna. Han står ute på gatan, var befinner han sig? Det är en skylt på väggen, han stavar till 'Excelsior', det är ju den där porslinsskylten, tvärs över gatan är han hemma.
 Hemma, han skrattar till, var har han väl sitt hem? Är det inte tid att resa vidare igen, med Skönheten och Rätten i kappsäcken? Ett tjut skär genom vårnatten, en hund tjuter någonstans, det låter som komme det ur rymden. Är det själarnas ångest och pina, är det Demiurgens förtvivlan över sitt verk? »Vem är du, dubbelgångare, som förföljer mig? Vill du skrämma mig på knä, nej, ännu står jag rak i ryggen.
 Spelman med den rena klara tonen, var dröjer du? Spela mina tankar till ro, spela mitt hjärta till frid!»

Lackerade möbler för sommarbostad och trädgård
 SVENSKA MÖBELFABRIKERNA

Besök någon av våra utställningar eller begär katalog

MINNEN OCH GESTALTER FRÅN LUNDAGÅRD

AV OTTO LUNDH - VII. HERDE OCH TITAN

— GODDAG, HYLANDER!

— Mjuka tjänare, Lidner!

— Skönt väder i afton!

— Ja, du — en sådan höst har jag verkligen icke upplevat sedan jag kom till Lund. Ingen töcknig regndag; knappt någon blåst än — milt och stilla andas rymden varje nytt dygn kring staden och de bleka fälten å slätten här runtomkring... Men farligt för studium är det visst. Jag för min del må åtminstone bekänna, att jag alltsedan terminens början knappast vänt en sida i ett lärdomsverk; än mindre bevistat något kollegium... Men roligt att en gång få sällskap till att driva; och du för din del måtte utveckla en flit även för mig och mina lata geliker, eftersom man så sällan får se dig på gatan...

Detta samtal tänka vi oss utväxlat ett femtontal år före den franska revolutionens utbrott under de gulnade almarna och lindarna på Lundagård en afton. De talandes namn äro redan nämnda, och om man en smula satt sig in i vad för folk, som doldes bakom benämningen Anders Hylander och Bengt Lidner, kan möjligen bakom de tänkta orden föreställas något i stil med hur de då gingo och stodo, i tjugusåldern. Lidner — den blivande opponenter och känsloskalden — med sin egendomliga profil, vari den starkt utbildade näsan dominerade; Hylander, sedermera domprost och teolog i herrnhutsk anda men vid denna tid brinnande och intresserad för varje intellektuellt spörsmål och framförallt vittert upptagen. — En bredskuren fysionomi med ädelt formade, besjälade drag, livade av ett par varma, goda ögon. — Båda i slängkappor, knäbyxor och skor med spännen — naturligtvis!

— Har det kommit något nytt snille till akademien denna säsong; manne? undrar den nyss talande. Det skulle, på min ära, vara trevligt att få formera en ny bekantskap, som ej vore rena trivialiteten — ja, jag vågar säga: un homme au niveau de nous deux...

— En. Men ett lejon: Thomas Thorén från Göteborg!

— Nej, verkligen, må säga... Vill du föra mig till honom. Han är ju vittter; jag har en tanke; han vore måhända den jag söker som respondens, att hjälpa mig försvara mina nya teser vid instundande disputation?

— Ja, låt oss höra efter! Men du må tro jag betraktar det i själva verket såsom ett företag; vår man har *de facto* gått i kloster, sedan han kom hit; han bor i själva Kalendehuset och tar ytterst ogärna emot; ämnar visst bliva *juris doctor* med det första... Men det vore ju till skada för hans själ, om vi låte honom borttorka bland alla de där luntorna; vår plikt är helt visst att skaka upp honom till en och annan belöning hos Apollo. Och efter jag har ett överenskommet sesam till hans dörr, må gå — endast att du stannar utanför porten, medan jag avlämnar det, ty röja hemligheten har jag ju ej rätt, och så får jag ju också höra, om han är villig inlåta sig med ännu en landsman.

— Högt upp förde den branta mörka trappan, och den utanför väntande lyddes en god stund efter det kamratens klampande mot de höga, klumpiga fotstegen bortdött, efter att få höra sitt namn nedropat. Slutligen öppnades dock en glugg där högst uppe eller rättare ett litet fönster med egendomligt skimrande,

Andreas Hylander. Hakon Gade foto.

hornartade rutor inom ett rutverk i cirkelmönster.

Och en stund därefter knytes det — under det väktaren från den grå dömen tutar ut den höstliga mänskenskällens timmar över staden — där uppe i det gamla kapitelhuset, bakom de mörka murarna av granitblock, ett vänskapsband, som sent skulle slappna.

2.

I tidens smak kallade korrespondenterna varandra vid grekiska hedersnamn. Sålunda kallade sig i den mångåriga korrespondensen med Hylander, Thorild för Tityr, och Anders Hylander heter Arist. Namnet Corydon ger Thorild en annan korresponderande vän. Man kan måhända tycka, att till Thorilds alltid brinnande, vandrande själ en herderoll passar rätt litet, men kanske är det också genom en omedveten ideassociation, som dess första stavelse är densamma som i ordet titan. Ty förvisso var anden hos denne mot Rousseau polemiserande — men dock med Rousseau till slut hellre än med den förut lovprisade Gessner svärmande — denne med Spinoza ej blott om en bättre kristenhet drömmande utan även proponerande yngling redan tidigt i Prometheus art.

— Till Lund kom Thorild i två olika re priser. Om hans första Lundaperiod, vad han då läste och förehade, vet man blott litet. Att han redan första terminen responderade under Lidners ledning med för en sextonåring oväntad, av hela den göteborgska nationen med inspektör i spetsen lovordad "utmärkt färdighet" är känt.

Man sluter till, att han bl. a. livligt sysselsatte sig med främmande språk och litteratur, särskilt franska, och att han med alldeles speciellt nöje läste Voltaire. Av honom påverkades han också tidigt till en satirisk syn på tingen, som bl. a. tog sig uttryck i den beskriv-

Thomas Thorild.

Bengt Lidner.

ning han gav av akademiska konsistoriets fäder 1776, då rektoratet överflyttades på Erik Gustaf Lidbeck från den allmänt såsom oduglig ansedde Trozelius.

Man jubilerade
Och triumferade.

Under mångstämt spel och sång
Sutto lärosätets fäder
Uti sina högtidskläder
Med ett allvist högtidsvång...
Mycket krus och mycket bång,
Mindre ratio än oratio;
Många glosor av Horatio,
Tagna dock med laga fång.

Författaren av dessa rader har visserligen förmodat att Thorild redan från början var bestämd att bliva *doctor juris* — något för vars uppnående han ju sedermera utvecklade en livlig strävan, men vägen dit gick ju då som intill sena tider genom en preliminär examen i humaniora, och Thorild kallade sig under sina första lundaår "philosophiae studiosus". För övrigt var det en svår och fattig tid för studenterna; "att svälta och hungra hörde till ordningen för dagen", och även Thorild måste snart ge sig ut i landet på kondition för att kunna livnära sig. —

Med bruset av Trollhättefallen ännu i sina öron och själen uppfylld av ljuvliga drömbilder från Eossvärmeriet på Rånnums gård kom den unge svärmaren ånyo till Lund hösten 1777, sedan han genom professor Gustaf Sommelin lyckats få kondition i universitetsstaden, i rådman Liljewalchs hus i Bredgatan. I hans brev ha vi mera autentiska vittnesbörd om hur han nu uppfattade sin skånska omgivning. Med sin "Arist", Anders Hylander, som nu var välbeställd docent i österländska språk vid universitetet, återknöt han ett livligt umgänge. Det yttrar sig där i form av återblickar på gemensamma intryck från Lund, i breven till den tidvis bortavarande vännen. Den 30 juni 1779 skriver han sålunda bl. a. till Hylander :

Du känner, Arist, det allmänna tvång och pedanterie, som umgängessättet i Lund har. Ingen ting är fritt och välvilligt. Allt är ceremonie, eller en kall och onaturlig säkerhet. Vart hushåll, inneslutit inom sig själv, vet icke annat tidsfördriv, än att observera de andra och upsnappa visknyheter. De förstå icke att meddela hvarannan sina nöjen och fördelar. Det faller mig in, at invånarna i Lund borde antaga romersk-katolska religionen, och själva staden bli en porto-franco för nunnor och grälar. — Alt detta, Arist, vill säga, at jag har ingen ting at berättat dig om våra allmänna samkväm och lustbarheter. Tanka, sinnen och hjerta ligga i en oafbruten dvala. — Då och då svärfvar ett brokigt sällskap kring gatorna; men som alltid består af sequestrerade mör och på lifstid förlöfvade!

Ett par år senare, efter att han flyttat till Stockholm får Thorild mera osökta tillfällen att göra jämförelser mellan Lund och — Sverige kan man kanske säga. I ett brev till Hylander, daterat 20 april 1781, heter det sålunda bl. a. :

Jag bor nu fritt, hos en af mina vänner, längst ute på Kungsholmen. På Mälarens strand! omgifven af skogar, enslighet och den vises sällhet! Ack, jag är lyckligare filosof än på skånska fälten men icke lyckligare vän!

Och vidare i ett brev den 1 maj 1781:

— Jag lever således ännu som i Lund, i epikureisk sorglöshet; men mera säll här inom dessa tysta förtroliga skogar, dessa Mälarens vikin-gar! än kring Skånes rika ödemarker.

Än en gång återkommer han till denna för Stockholm gynnsamt utfallande jämförelse med Skåne, då han — i september 1781 —

KJOL BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT & FÄRGERI AB + GÖTEBORG

Bomullstyger - Möbeltyger - Gardiner

Vackra, starka, handvävda, ljus- och tvättäkta.
Prover sändas. . . . Preciserat godhetsfullt vad Di önskar.

Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

skriver i ett brev, där han inledningsvis ber Hylander om avskrift av ett ställe i Werther — vilken bok han uppger sig förgäves ha efterfrågat i Stockholm — och säger därvid bland annat:

”Jag är mera hemma här — hemma! — denna ljufva och fögnande tanken! — än på dina fält, där jag förekom mig som en landsflyktig. Ack, Arist, uplandet, skogarne! Där är man likväl i sitt fädernesland. Svensk, lycklig! Du skulle sett mig, hört min förtjusning, när jag första afton såg solen gå ned här i detta Glysiv all, där jag med Ossian kan tycka hjeltarnes skuggor vandra omkring mig! på en skogshöjd i den vilda, aldrig oheglade naturen! O Eos nejder, dessa liknaden I. Där andades jag för första gången efter 4 år detta höga, utsägliga livet, som jag levde fordom i parkerna kring Rännum! Ljufhet utan like! Hvar afton går jag in i denna himmelen.

Uppriktigheten är nog äkta; ehuru det kan verka en smula chockerande att med detta brev jämföra ett till Heurlin skrivet i april samma år, där han säger om saknaden av honom och Lund:

”Ack, ni föreställer Er ikke huru mycket jag saknar Ehr. Dessa vårpromenaderna, dessa sena aftonstunderna, sjelfva våra små övnskafer äro mig dyrbara. Satte naturens frihet! emot dessa löjliga tvängen, detta falska prålet, detta bullret och denna trängseln! Alt förekommer mig här som en upphörlig marknads, där alt är falskhet och en drucken glädje! Mitt i sitt hus är man icke hemma. Hemma! Denna ljufva och fögnande tanken! Alt sedan jag kom hit har jag icke varit det.

3.

Med Milton, Young och Klopstock med Goethe, Ossian och Shakespeare umgicks Thorild under sina senare lundaår, efter allt att döma, med betydligt innerligare värme än med Corpus juris, varuti han dock försvarade en aktningvärd juris kandidatexamen. Och bland de människor, som omgävo honom, drogs den reslige, eldfulle ynglingen naturnödvändigt till de främsta andarna, dem som i likhet med honom själv skola ha sina namn oförgätligt inskrivna på lundahävdens blad. Med en av dem, den vittre halländske torparsonen och Leipzig-magistern Johan Lundblad vandrade han en jul till fots upp genom Skåne, över Hallandsåsen och var gäst till helgen hos Lundblads fattiga men varmhjärtade föräldrar, innan hans egen väg bar vidare norrut. —

Att den leende slätten kring Saxos stad — som bl. a. i sena tider inspirerat en sådan skogarnas son som Topelius att sjunga sitt lov — också kunde hänföra Thorild till lyckliga poetiska svärmerier torde bl. a. framgå av det först på ”poetisk prosa” av honom avfattade stycket, ett ”Ode till Gud”, enligt uppgift skrivet nyårsdagen 1778. Skalden kommer från kyrkan och låter sina känslor utströmma i följande ord:

Gud, skall jag tala om din nåd, o, eviga skönhet, som förtjusar min själ? Jo, jag skall tala om dig för människorna. Dina villfarande barn skola höra min lofsång och älska dig.

Huru ljufvlig är du, o skapare, för den dygdige! Människor, det är Gud, som förklärer sig i våren! Såg jag dig icke, ömma och välgörande väsen, kring landtbygdens leende nejder, och fann jag icke igen dig i den lugna och blomstrande dalen!

En späd ros sade mig, att du var skön, och en vårblomma att du var god. I en fläkt av vestan andades du till mig förtjusning.

O, jag lefde av din godhet, af den saliga känslan att älska dig lefde jag.

I daggryningen tillbad jag dig, Gud, och så mild som morgonrodnaden upplifvade du min ande; i aftonskymningen nedströmmade från ditt sköte friheten och gudomens ljuflighet öfver min själ.

Huru saligt och stilla lågade icke min andakt, då jag en gång suckade till dig i lunden: milda kärlek, helig, ljufv älskansvärd i din eviga försonings prakt, lär mig älska dig och vara lycklig!

Det är häri samma lågande känslodjup, samma vibrerande, tonande själslighet som i de skriftställen, vari han polemiserar med vännen Hylander om kristendomens väsen.

Men mera ren lyrik samtidigt. Dock den skepticism, Thorild andades, var aldrig det frostiga alltvivlets. — Då domprosten Hylander på gamla dagar rullade omkring i sin gungande karet på de knaggliga lundagatorna och i god ro höll till godo med kakor och vin hos någon av sina bekanta, gärna under samtal om sina minnen och allra helst om Thorild och Lidner, kunde han väl vitsorda, att han aldrig lyckats göra en riktigt god kristen av Thorild. Men fattade dock visst aldrig sin bästa ungdomsvän såsom någon förtappad hedning. Ty hade denne icke en gång (maj 1781) skrivit honom till:

— — Därrar, som våga angripa en Christens känsla! Hans begrepp kunna vara origtiga; hans känslor äro alltid heliga.

Vad gjorde det sedan, att han en gång på Hylanders inbjudan att gå med i högmässan svarat: ”Gå du i templet, Arist, och tillbed din Messias, medan jag går upp på Helgobacken och tillber Gud i naturen!” — — Eller att hans Tityr numera, såsom fakultetsledamot i Greifswald, kunde formulera sin gamla livstro bl. a. så här:

Allein, viel feiner als dies, und als die ganze noch herrschende Gelehrsamkeit, ist die wahre *Skepsis*: denn so wenig wie du *sollst glauben!* gebietet sie despotisch *du sollst zweyfeld!* sondern rather aller-humanest nur dies, Lass uns sehen! $\sigma\kappa\epsilon\pi\tau\sigma\upsilon\sigma$, videntium! und ihr einiges Apriori ist das höchstliberale, Ob? Ja selbst ihre $\sigma\kappa\epsilon\pi\tau\sigma\upsilon\sigma$, ihr Necken, ist nur ein spielendes Wecken: und sogar diese *hohe Vernunft-Qual Kant's* ward geweckt nur durch ein Stralchen des *Hume*-ischen *Zweyfelds* eindringend in die Traumnacht des Glaubens.

Der *Skeptiker*, der Seher lebt also in der freyen *Welt Gottes*: der Fanatiker nur in seinem *Fanum*, jener im *All*, dieser in *Einem*.

Kvinnogunstens martyrer.

ÄVEN DET STARKA KÖNET HAR sina svagheter. Kanske både många och stora, vad vet jag. Men en av de mest framträdande är svagheten för det svaga könet. Även de starkaste och stoltaste ha varit bekajade därmed och det till den grad att gång på gång tvivel väckts om det rätta styrkeförhållandet. Redan den store indiska diktaren Bhartriharis skrev sex hundra år före vår tidräknings begynnelse om hur de poeter fara vilse som ständigt sjunga om det svaga könet. Kallar man dem svaga som fångsla själva gudarna med en blick ur ögat? frågar han och det låter som om han hade rätt. Men ginge man honom hårdare in på livet, skulle han troligen få uppge sin ställning. — Det faller mig i minnet ett par rader ur den sköna — den oförgätligt sköna — Ninon de Lenclous brev: Om vi kvinnor belasta oss med skuld, när vi ge efter för deras böner, så äro de som begagna sig av vår svaghet inte de rätta att uttala straffdomen över oss!

Det är en kvinna som kunnat räknas till de mäktigaste och starkaste som talar om sitt köns svaghet. Kärleken kan ingen motstå, säger hon med stöd av den allra rikaste erfarenhet och hon har därmed rört vid både starkas och svagas ömma punkt.

Det finns och har funnits kvinnor, vilka liksom Ninon drivit det till en konst att vara både starka och svaga genom kärleken, att dra männen till sig, besegra dem och besegras av dem. På samma sätt har det funnits — och finns kanske alltjämt — män som satt en ära i att besegra de svaga och att som Ninon säger begagna sig av kvinnans oförmåga att motstå kärleken. Det har funnits Don Juanskaraktärer, farliga erövrare, glupska kvinnoslukare med en otröttlig aktivitet mot oskyldiga eller gensträviga hjärtan. Ett tacksamt stoff för diktare, lockande förebilder för otaliga ynglingar — men i själva verket nästan undantagslöst beklagansvärda varelser.

liga ynglingar — men i själva verket nästan undantagslöst beklagansvärda varelser.

Sant att säga är mannen aldrig så löjlig som då han talar om kvinnor. Och det vill inte säga litet, menar någon av läsarinorna. Gärna det. En skrytsam människa drar alltid ett skimmer av löje över sig, en skrävlarer blir mål för hån, och en man som med eller utan grund yvs över sina framgångar hos kvinnorna står mitt i löjets brännpunkt. Oftast lede mest och hjärtligast som han tror sig ha snärjt i kärlekens bojar. I våra dagar spelar den stora krossaren av kvinnohjärtan nästan alltid en löjlig roll. Don Juan är en otidsenlig figur, — vad det nu är som gjort honom så föråldrad, kvinnans frigörelse eller klarare insikt om kvinnoerövringens rätta värde, må vara osagt — och det skall vara någon mycket ung och i anden vilsekommen man som uppställer honom till sitt livs förebild. Den kloke vill ej bli beled, den starke vill ej pråla med svaghet. En gentleman förhåller sig diskret.

Hur var det i forna tider. Det råder intet tvivel om att kvinnoerövraren stått mycket högre i kurs, att han utskrattats blott när han misslyckats, men eljes gällt som en hel karl. Under riddartiden berömdes sig ju även den starkaste över att vara sitt hjärtas slav, han var beredd till allt för att vinna en åtrådd kvinnas gunst, han skydde varken möda, fara eller åtlöje. Minnestjänsten hade emellertid en god sida — mannen ansträngde sig verkligen att göra sig förtjänt av den skönas tillgivenhet. Han lade tapperhet i dagen, oförvägenhet, styrka och uthållighet, han visade mildhet, frikostighet, självförsakelse och alla upptänkliga ridderliga dygder. Under riddartidens förfall slog det över så att tillbedjaren förklarade sig beredd även till varje nedrighet och varje ömklighet som hans tillbedda begärde av honom. Ulrik von Lichtenstein drack sin älskades tvättvatten, högg av sig ett finger därför att hon påstod sig ha hört att han mistat ett finger vid en tornering, förklädde sig till en spetälsk tiggare för att obemärkt komma i en tillbedd dams närhet, andra lika smakfulla dårskaper att förtiga. Logo de sköna ej åt denna inbilske dåre? Var han ej en kvinnogunstens martyr.

Under sjuttonhundratalet blir kvinnoerövraren åter på modet. Det fanns naturligtvis även under de föregående århundradena framgångsrika kvinnokarlar, men under rokokon, begynner en fullständig hetsjakt efter kvinnogunsten, en rasande tävlan mellan männen om framgången hos damerna som tar sig de mest betänkliga uttryck. Även denna tids galanta kavaljerer ha blivit beundrade och förhärsligade och det förefaller som om till och med mängen grånad och allvarlig historiker nämnde deras namn med en skymt av avund över den lycka som var dem beskörd.

Hur pass lyckliga voro de då? Är den tillfälliga kvinnogunsten en lycka värd en mans strävan och skänka de många erövringarna ett livsinnehåll som ger ro och samvetsfrid på ålderdomen? Knappast. Mot den förmenta lycka, som ungdomsårens sorglösa fjärlsliv skulle innesluta, väger tungt de mogna mannaårens och ålderns bittra tomhet, den tärande ångern över ett förspillt liv.

Av dessa galanta rokokokavaljerer, mästare i flirt och förförelsekonster — vilket i det närmaste är ett och detsamma vad nutidens unga damer än må säga — voro åtskilliga verkligt begåvade män, några genier, men i de allra flesta fall ödelades hela deras begåvning och hela deras produktionskraft genom den överdrivna kvinnokulten, deras själsliv förytligades, deras tankevärld förkrumpte. Vad som borde blivit stort och starkt, blev

(Forts. sid. 702.)

DE OBEGRÄNSADE MÖJLIGHETERNAS KORT

8 Богдановъ-Бельскій. Странникъ.

Två konstnärliga ryska kort, som återge kända tavlor. "Grodan" och "Pilgrimen"

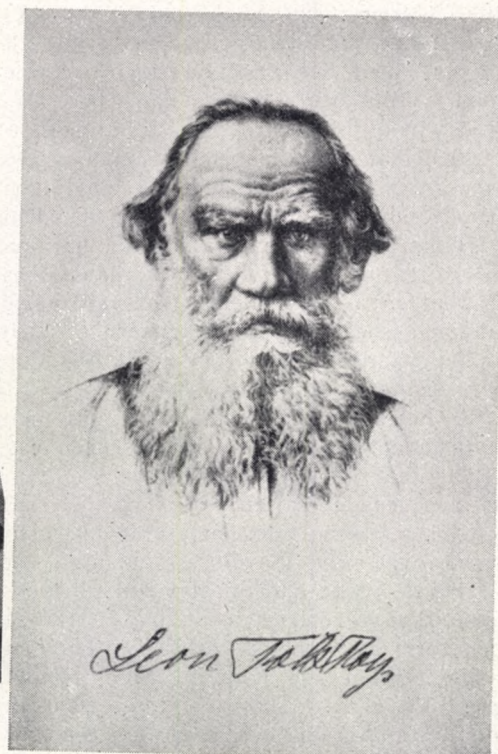
126 Шадринъ. Лгушка.

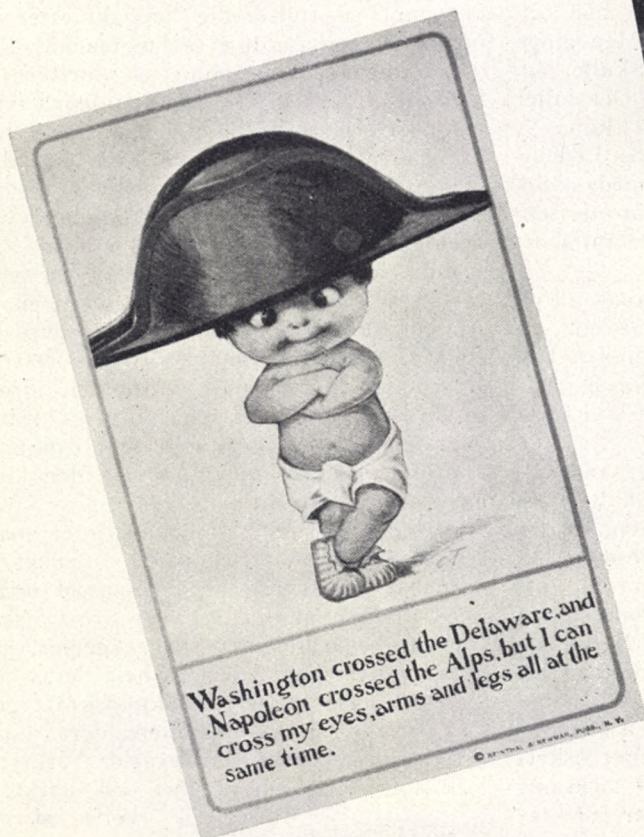
Ett "vy" med granna pappersdockor uppskattas alltid av småflickor.

"Tummelisas avsked." Vykort av Einar Nerman.

Båda dessa kort äro "made in Germany." Det fula är något tiotal år gammalt, det konstnärliga Tolstoj-porträttet av betydligt yngre datum.

Ett tupiskt amerikanskt vykort.

Ett äkta Nippon-kort.

GLÄDJENS SUNDHET OCH SORGENS SOT

DEN NERVÖSA HUSTRUN

LÄKAREN OCH SUNDA FÖRNUFTET
OM "PLIKTEN
ATT VARA
GLAD"

Varför husmodern blir nervös: hon känner sig inte nog uppskattad.

Den vanligaste anledningen — säger han — till den gifta kvinnans nervositet, som kan yttra sig som trötthet, livsleda, allmän depression, är hennes känsla av att man inte tillräckligt förstår och uppskattar hennes arbete i hemmet. Under kristiden var det en förbättring i detta: då märkte den äkta mannen hur viktigt det var att hustrun skötte sig väl. Men nu är det som förut; han ser inte hur hon sliter — — —

Här instämna säkert många husmödrar med vår läkare, förvånade över att äntligen en man — men tyvärr inte deras — förstått dem. Hur många äkta män, som kommer hem för att vila — ja, *vila* — säger inte förvånad till sin hustru, som klagat över trötthet: Men vad har du då haft att göra?

I själva det husliga arbetets art — fortsätter denne förstående man och läkare — ligger också en anledning till den omtalade nervositeten. Där råder ofta en brist på enhetlighet och system i detta arbete, utan att det därför har omväxlingens behag. Har ni läst Aagot Gjems Selmers "Den Gang"? — där har ni det. Fru Selmer var skådespelerska. Så blev hon gift med en provinsialläkare och flyttade norrut. Ack, klagat hon, det var att tänka på inte bara maten i dag, utan också maten i morgon — och ideligen, ideligen.

På samma gång som det husliga arbetet ofta är enformigt, är det jäktande. I de fattigare hemmen börjar hustruns arbetsdag före mannens — han skall ju ha mat innan han går — och slutar senare. Detta förklarar

DE GAMLA TALADE OM SISYFOS. Jag känner en dam, som ständigt ändrar mollblusar. Har sömmerskan på hennes order satt raka manschetter på blusen, ångrar hon sig strax hon ser den och ändrar manschetterna till snibbiga. Hon skulle funnit sin dotters friare och livet utmärkta, om inte, om inte — — — och under alla dessa "om inte" gå både friarne och livet förlorade. Hennes stora önskan är att en enda gång under sommaren komma ner i parken, men hon hinner aldrig, ty hon skall ändra mollblusar. Hon är en martyr för det stora "Om", hennes vilja är sjuk.

Jag känner en annan kvinna, som är hennes motsats, som har ett slags glädjens hjältemod. Hon är sjuklig, fattig, har en tyrannisk make. Men hon har beslutat att vara glad. Hon vet, att om hon gäve efter för sina sorger, skulle både hon och hemmet falla samman. Hon hinner nästan aldrig gå ner i parken, men om hon någon gång kommer dit, hämtar hon en otrolig vederkvickelse ur den timmen.

Glädjen är hälsa. Sorgen och dess avarter, grämseln, den fåfänga ångern och oron, kan på sätt och vis kallas ett slags sjukdom, en form av nervositet. Vi mena naturligtvis inte den Fru Sorg, som stilla kommer till oss i högtidliga stunder och kanske tyst låter oss hålla sin hand i stället för en älskad hand vi mist. Vi tänka på hennes vansläktade syster Grämseln, som oupphörligt pladdrar sitt "om bara inte —" eller "tänk om —", och som vi inte förmå köra på porten, därför att vi för mycket vant oss vid hennes pladder. Men det är ett slags sjuklig egoism av oss att hålla fast vid hennes sällskap.

Ett så hårt ord som "sjuklig egoism" kan man emellertid i allmänhet ingalunda begagna om den kvinna, som utan påvisbar anledning lider av nertryckthet, oro, obestämt missnöje. Kvinnorna äro visserligen i allmänhet inte så utsatta för livskampens hårda stötar som männen. Men i stället nötas ofta deras sinnen på ett sätt, som männen inte skulle stå ut med. Det gäller både de gifta och ogifta kvinnorna. I dag skola vi emellertid bara tala om den gifta kvinnans nervositet, det slags sjukliga tillstånd av nertryckthet, trötthet o. s. v. som speciellt hon är utsatt för. Vi ha talat i saken med en av våra mest kända läkare — en man, som är ovanligt finkänslig, förstående och skarpsynt som människa och läkare.

varför i så många hem hustrun ser mycket äldre ut än mannen.

Vad en husmor skall göra för att aldrig bli nervös.

Det kan vara så lätt för t. ex. en man, som läser detta, att skratta åt en nervositet, som knyter sig till sådant som en syltburk och en sopkvast. Men syssla själv med syltburken och sopkvasten, låt hela ert liv begränsas av dessa två symboler, så få vi se!

Hur skall man då råda bot på eller förebygga den husmoderns nervositet, som har sin rot i ett jäktande husligt arbete? Här lämnar vår d:r sagesman några allmänna råd, som för resten varje husmor bör lägga på minnet, också den som ännu så länge har ett kapital av gott humör och hälsa att ta av.

För det första, säger han, organisera arbetet! Burkar i kryddskåpet, som inte stått på sin rätta plats, ha sammanlagt slitit mer på mänsklighetens nerver än tågolyckor och grammofoner. Låt varenda liten sak alltid finnas på sin givna plats. Vad man inte har i huvudet, får man ha i benen — kom ihåg att ni med en god organisation sparar tid, minne och humör.

Vill ni spara tid? Sov då middag var dag! Ni häpnar, men detta är en annan enkel och viktig regel: *varje hustru bör ligga och vila en stund mitt på dagen.* Hon behöver det för att fysiskt och psykiskt hämta sig. Och barnen böra få lära sig att respektera moderns vila, liksom de över huvud böra uppfostras till att kunna sysselsätta sig själva.

Mottagningsdagar och nerver.

Inom de mera besuttna klasserna är det inte kryddbarkarna, som plåga husmödrarna så mycket, utan — gästerna. Husmödrarna få aldrig någon ro för alla visiterna och besöken. Rådningen vore, att de införde bestämda mottagningsdagar och -dagar.

Men jag har många patienter, säger vår doktor, som dra sig för att införa bestämd mottagningsdag bara därför att de tycka det verkar för pretentiöst. Dumheter! Det borde också införas bestämda telefontider, tilllägger han. — När det kommer till kritan, blir det kanske nervläkaren, som får införa de små nödvändiga reformerna i vårt sällskapsliv!

Den moderna kvinnan har lagt bort att svimma.

Men fanns det inte nervösa kvinnor förr i världen? frågar man sig. Den tidens kvinnor hade det i alla fall mycket besvärligare än nu och voro mycket ofriare. Om alltså nutidens kvinnliga nervositet helt enkelt kommer av — osunda pretentioner?

Ähnej, svarar läkaren. Det är bara *formen* för kvinnans nervositet, som är en annan nu än t. ex. för femtio år sedan. Av litteratur och medicinska journaler ser man, att våra mormödrar eller åtminstone deras väninnor brukade ha svimningsanfall och olika slags

FILM, FANTASI OCH FÖRFATTARE

FÖRR I VÄRLDEN BEHÖVDES DET knappast någon egentlig fantasi för att skapa en film: det behövdes bara en fotograf, en regissör och några skådespelare. När dessa tre parter kommo samman under eljes lämpliga omständigheter, blev det alltid på ett eller annat sätt en film. Men så småningom uttömdes ju möjligheterna att variera de gamla goda temata: den ädla grevinnan, som blev cirkusartist, det bortstulna miljonärsbarnet o. s. v. (trevliga personnager, som man tyvärr så sällan träffar i verkligheten). Och så var författarens tid inne.

Amerika tar våra svenska författare för filmen.

Det ser ut, som om Amerika hade planer på att till förmån för filmen monopolisera hela världslitteraturen. Genom en tysk agentur har med en del författare även i Sverige inlett underhandlingar om försäljning till Amerika av filmningsrätten till deras arbeten. 50,000 mark pr novell lär ha bjudits. Efter vad Idun erfarit, ser det verkligen också ut, som skulle några av våra skriftställare få sina figurer fram på den vita duken i Amerika. I främsta rummet är där *S. A. Duse* — om underhandlingarna gå i lås säljer han till Amerika filmningsrätten till alla sina arbeten utom "Skeppsrottet", som inspelats av Svensk Filmindustri. Andra författare underhandla också, och *Frank Heller* har genom sin tyska översättarinna sålt flera böcker till filmning. Vem vet, kanske går just genom filmen för en del av våra författare vägen in till världslitteraturen — och till världsguldströmmen, vilket kanske just nu är ännu viktigare. Och från Amerika höjes just nu ropet: film-idéer önskas — här är brist!

hysteriska anfall. Sådant är oerhört sällsynt nu. I stället yttrar sig den moderna kvinnliga nervositeten mest som trötthet, livsleda, allmän depression o. s. v.

När glädjen sköter sopkvasten.

Nu komma vi till det allra viktigaste budordet: *var glad!* Många kvinnor — såsom den vi talade om i början — känna instinktivt på sig, att om de inte i alla vedervärdigheter förmådde hålla sig glada, så skulle de snart stå inför sin egen själsliga och hemmets ekonomiska ruin. Och nu kommer den moderna själsvetenskapen och bekräftar vad de intuitivt förstodo: glädjen är den enda verkligt verkamma medicinen.

Redan rent fysiologiskt kan glädjens livsfrämjande betydelse fastställas. Glädjen ökar arbetsförmågan, själva muskelkraften blir större.

Jag vet inte om Andersen skrivit någon saga om glädjens betydelse för hela andan i hemmet, men han borde ha gjort det. Och då skulle den ha lytt så här: Mor hade haft goda drömmar och vaknade glad. Och strax blev skoborsten munter i köket och borstade alla fem par kängorna av sig själv, och grytan började puttra en lustig morgonsång, och inne i rummen passade kvasten på att sopa rent, när ingen märkte det. — Detta är ingen saga — det är verklighet. Bara med den lilla underförstådda realiteten, att det är Kalle, som håller i skoborsten, och husan, som står bakom grytan.

Vissa konventionella regler gömma en djup moral. Så är det också med denna: även om ni är ledsen själv, så visa er glad för andra. På ett berömt nervsanatorium på Kontinenten låter man patienterna spela komedier. Ty om den sorgsne tvingas lägga ansiktet i

Den svenska filmens två litterära damer: t. v. filmförfattarinnan fröken Ester Juhlin (Svensk Filmindustri) och t. h. fru Lilly Launby (Skandinavisk Film).

För 45,000 kr. oandvändbara filmmanuskript.

Som sagt, författaren — den skönlitteräre eller den som specialiserat sig på filmen — har numera blivit något så när oundgänglig för filmen. Tidigare gick det mera på måfå. På våra filmbolag gick det då så till, att någon — inte så noga om det var en direktör eller springpojke — tog i högen av insända filmmanuskript, plockade fram någon så kallad idé och lade den i händerna på "den litterära". Så kom någon "export-sakkunnig", som kände behovet just då nere i Spanien, och ordinerade: enlevering från en balkong i den akten, den hjärtlöse faderns död i den — och det var bara att skriva på.

Ännu för några år sedan skrev folk gärna filmmanuskript — nu tyckas de lå återvänt till poesien, att döma av tillströmningen till Iduns papperskorg. På Svenska Bio har man

glada veck, suggererar han sig till slut själv till glädje. Låt oss alla spela litet komedi — jag menar en sådan med allvar på botten, men med en försonande humor i.

Det finns ett ord, som säger, att det ansikte, vi visa livet, visar det också oss. Det ligger en direkt sanning i det ordet. Lagg ansiktet i glada veck, så blir ni vacker och ungdomlig och — ni blir älskad. Men låt er sorg ta överhand: ni blir förgrämd och ful, och kärleken flyr er.

Den misskände mannen.

Det är sant, kvinnan har det inte lätt. Hon har som gift tre uppgifter att sköta: hon skall vara husmor, mor och älskarinna, och hennes lycka beror på hur hon löser den treenigheten. Hennes uppgift som husmor är av de tre den minst viktiga — ja, mina damer, det är verkligen en man och därtill en läkare, som säger det — men likväl ofta den, hon ägnar sin mesta tid och kraft. Hennes största ärelystnad är att mannen skall berömma hennes mat. Är det så underligt, att han söker sig en annan kvinna?

Just i detta samma nummer av Idun inför, i "Kvinnans klosterliv", en förf. vad en annan man, en av våra mest bekanta journalister, säger om denna ödesdigra missuppfattning hos kvinnan, att maten är det enda väsentliga för mannen. Lustigt nog tåla äldre damer ofta inte att se hur en yngre fru — ja, rent ut sagt gör sig till för sin man. Jag minns ett sällskap äldre damer, som storligen förargade sig över en ung fru därför att hon varje kväll krusade sitt hår. Den gamla tiden var mycket respektabel och pryd i allt som angick kärlek, men o, samtidigt var den så grovt materialistisk, att den skapade den

nog ännu liggande för en 45,000 kr. filmmanuskript, som man inköpte — men som aldrig användes. Det var kanske ett på hundra, som något togs av.

Vår ende filmförfattare, som samtidigt också verkligen är författare, är Hjalmar Bergman. Henning Berger skrev en gång en film, bekänner han, som blev hederligt betald, men aldrig uppförd — och han gör inte om det, säger han.

Filmerna och folkpsykologien.

Det ligger ett stycke folkpsykologi i studiet av de olika ländernas "film-smak", sådan man känner den på våra stora svenska filmbolag.

I England får inte förekomma otrohet på filmen, åtminstone endast hårt straffad. En äkta man får inte ta tillbaka en förrymd hustru. De älskande få varandra efter stora svårigheter.

I Amerika absolut inte heller otrohet. "Erotikon" anses där farlig (liksom i Spanien!), emedan danserskorna ha för litet på sig. Det är emellertid tillåtet att på filmen vara vad vi skulle kalla ytterst lätt klädd, bara man har trika över hela kroppen. Man vill gärna se något hemskt, men absolut inte något sådant hemskt, som kan förekomma i verkligheten. Nej, hemskt så man ryser, men på samma gång fullkomligt otroligt och orimligt — det är amerikansk smak.

I Frankrike vill man ha erotik. Man har ingenting mot otrohet, och det får gärna falla ett löjligt skimmer över äkta mannen — men aldrig över älskaren. I Spanien vill man gråta och se hjältar kliva över balkongräcken. O. s. v.

E.

satsen, att vägen till mannens hjärta går genom magen.

Det är av godo, när den gifta kvinnan har ett yrke.

Men då anser ni väl, fråga vi den nervläkare, vars många kloka råd vi återgett här ovan, att den gifta kvinnans yrkesutövning är av godo för äktenskapet?

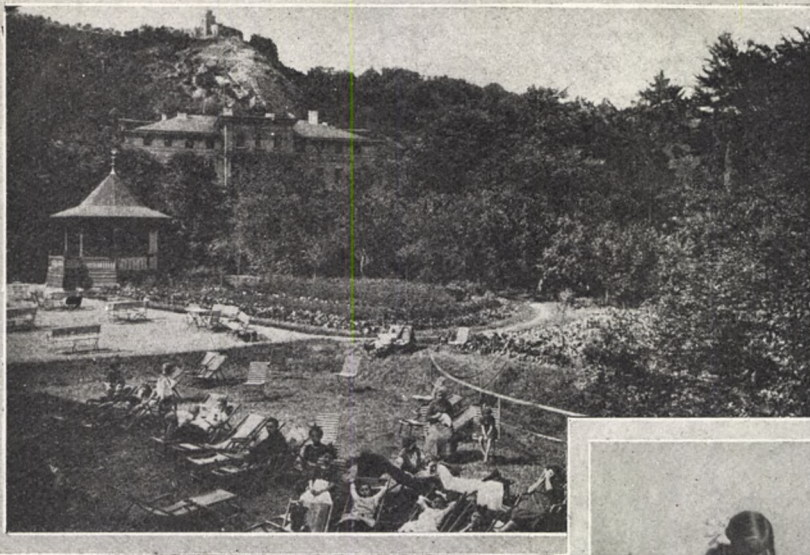
— Ja, svarar denne moderne man och läkare, naturligtvis ifall inte barnen äro för små. Det ekonomiska tillskott, den yrkesutövande kvinnan ger huset, gör det möjligt för henne att lätta på sin egen husmodersbörd och mer personligt intimt ägna sig åt sin man.

Men hon bör inte ha för lång arbetstid: fyra à fem timmar skulle jag anse lagom med tanke på vad hon dock har att uträta i sitt hus.

Ännu en omständighet talar till förmån för den gifta kvinnans yrkesarbete, fortsätter vår läkare. Medan mannen är utomhus och kommer i beröring med människor, går hon ensam hemma med barnen. Så kommer han hem trött — och då skulle hon ha lust att tala med någon. Jag vet ett äktenskap, som blev rätt olyckligt, därför att mannen alltid ville gå och lägga sig kl. 1/8! Men har kvinnan också arbete utomhus, då finner hon ju där kanske åtminstone någon att — gråla med.

Det viktiga är — så slutar vår läkare såsom han började — att den gifta kvinnan får känna sig uppskattad för sitt arbete i hemmet. Det ligger något i den amerikanska uppfattningen, att mannen bör ställa hustrun på en piedestal den stund han är hemma. Men ack, den piedestalen är nog den möbel vi allmännast sakna i våra eljes så välförsedda svenska hem.

E. TH.

• Etthundra tyska småttingar under den svenska flaggans skydd.

ETT SVENSKT BARNHEM PÅ TYSK BOTEN har i sommar öppnats, skriver vår korrespondent från Berlin. Det är Prins Carls barnhem i Sonnenstein, som man ser här ovan inbäddat i grönska, beläget i det natursköna lilla Sulza i Thüringen.

Prins Carl är högste beskyddare för hemmet, där företrädesvis barn till i kriget fallna officerare, underofficerare och menige skola upptagas för längre eller kortare tid till återvinnande av hälsa och krafter. Det var en svensk kommitté i Berlin med ministern friherre von Essen och legationsrådet Reuterswärd i spetsen, som fullföljde den ursprungligen av prins Carl framkastade planen, inköpte sanatoriet och lät det undergå en genomgripande restaurering. Hemmet har överlämnats som gåva till tyska Röda Korset som skall sköta driften i samråd med en svensk kommitté i Berlin.

I "Prinz Carl von Schweden-Stiftung" få alltså nu små tyska barn föreställningen om Sverige som ett avlägset, men underbart trolland.

"Ja — nej". Ett av de många amatörfoton, som redan inkommit till vår tävlan. Taget av Anna Nilsson, Eskilstuna. Tävlan pågår till 15 augusti.

I Medelpad hålles ännu spinnrocken i ära. (Från en hemslöjdsutställning).

DET ÄR INTE OFTA, MAN I VÅRA DAGARS bondehem ser spinnrocken — men bl. a. uppe i norrländska bygder hålles den ännu i ära.

I Medelpads, liksom i andra de norrländska landskapens bördiga ådalar bor en av gammalt idog och burgen befolkning, som kärleksfullt håller fast vid sin goda gamla hemslöjd. Vid en hemslöjdsutställning som för en tid sedan hölls i Stöde, en av Ljungansdalens vackraste bygder, hade man fått fram en hel del vackra och intressanta alster. Där var näverarbeten, lin och spånad — allt norrländska specialiteter, och åtskilligt annat. Stor var utställningen inte, men den är likväl värd att nämnas som föredömlig: det är bl. a. genom bygdeutställningar som dessa man håller vid liv intresset för och stoltheten över vår svenska hemslöjd. Den vackra utställningen hade anordnats av Stöde hushållsgille.

Bilden här ovan visar lin- och ullspinning, sådan den ännu bedrivs i norrländska hem. Man torde observera den tvåhjuliga spinnrocken, som var i gång under utställningen!

SOMMARTEATER

Alma Bodén och Yngve Nyquist på Hagateatern.

DET FÅR BETRAKTAS SOM NÅGOT MERA ovanligt, att ett svenskt sångspel, med svensk miljö och goda svenska folktyper, lyckligt genomlever sina 300 föreställningar och mer utan att vara på något sätt uppreklamerat. Det är emellertid fallet med Felix Körlings "När Bengt och Anders bytte hustrur", som nyligen hade 300-årsjubileum på Hagateatern och som alltjämt går för fullsatta bänkrader.

Också ha de uppträdande samtliga gjort mycket goda typer: hrr Ytterman och Lindholm som de båda oförnöjda gubbarna, hr Nyquist som soldat Petter och fru Bodén som mor Malena. Musiken är god och danserna trevliga.

"Äventyr på fotvandringen", som nyligen — i hr Gustaf Lindens utmärkta regi — hade premiär på Skansens friluftsteater, är verkligen en pjäs, som numera bör om någonstades kunna göra sig på friluftsteatern. Det litet förlögade, som ju måste

vidlåda Hostrups gamla lustspel, liksom luftas bort ut i det fria, och allt det nätta och lustiga kommer till sin rätt — man kan tycka sig ha farit ut på ett trevligt garden-party så lång väg som en sjuttio år tillbaka i tiden.

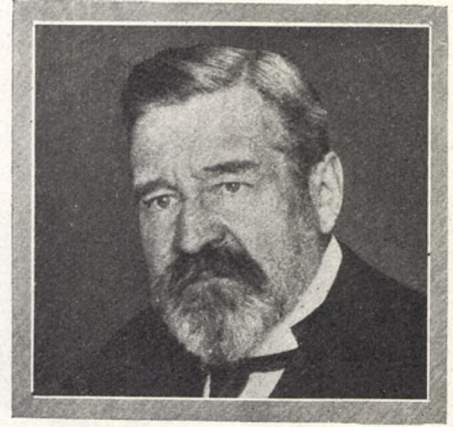
Hostrups berömda gamla "Äventyr" tillhör ju den danska nationalscenens stående matinéprogram. Vid omplanteringen här hade hr Linden, såsom naturligtvis riktigt var, icke särskilt lagt an på att få fram det traditionellt danska, men däremot det traditionellt roliga. Fru Elsa Ebbesen och fröken Elsa Carlsson voro så älskliga och intagande som det kan behövas för att en fotvandring skall sluta med förlovning, och hrr Roeck-Hansen och Torsten Winge voro deras dygdiga och sköna och ändå trevliga motspelare.

Även Djurgårdsteatern, som ger "Min tant från Honfleur", har skattat åt sommarsmaken, som är för det lätta, men inte det alltför lättfärdiga. Särskilt första akten i stycket går visserligen bra långt inte ens i tvetydighet, utan i tydlighet, men ett slags glad soliditet införes med den goda landsortstanten, förträffligt spelad av Karin Swanström. Doris Nelson visade som en trofast liten grisett, vilken under falsk skepnad följer efter sin svekfulle älskade in i ett lantslott, sin vanliga vackra talang och en ovanligt ful hatt — med den på huvudet hade hon bestämt inte kommit in i slottet. Edvin Adolphson spelade sin flyktiga Paris-student med en viss soignerad brutalitet, som gav karaktär åt den eljest bra slätstrukna rollen, och John Ekman spelade hans godmodige och hjälpsamme vän Berthier med en något fetlagd bonhommie. Det roliga i pjäsen var en andra aktens slutreplik och en bipersons — en liten grisetts — olycksöde att alltid få vänta förgäves.

Insänd vackra bilder till Iduns amatörfototävlan

Iduns Redaktion, Stockholm, före den 15 augusti.

KARL WÄHLIN 60 ÅR

Karl Wählin.

60 ÅR FYLLDE DEN 14 D:s KARL WÄHLIN. Det är en kulturgärning av rang, som Karl Wählin utfört: en gärning, fullbordad under ett ihärdigt, tålmodigt arbete. Och ihärdighet och tålmod skall det till för att, som Karl Wählin gjort, skapa och under 30 års tid utge en tidskrift av "Ord och Bilds" höga rangklass. I svensk, i skandinavisk press ha några av vårt kulturella och intellektuella livs främsta representanter just i samband med 60-årsdagen framburit sitt tack till Karl Wählin för vad han givit med "Ord och Bild" — givit samtid och framtid.

Är "Ord och Bild" Karl Wählin's främsta livsverk, så ha dock hans grundliga kunskaper, hans andaktsfyllda kärlek till konsten räckt till för mer än så. Bland hans arbeten är främst att nämna boken om Ernst Josephson, ett verk som betecknats såsom det förnämsta som utkommit om en svensk konstnär.

Wählin är ordförande i Sveriges Författarförning.

RÖDA, RÖDA ROSOR - - -

"American Beauty" är namnet på en jättestor amerikansk ros — men det kan också vara en slank och skönhad Gibson Girl.

DET HAR PÅ DET SENASTE HALVSEKLET gått med gränsen för rosens livstid alldeles som med gränsen för kvinnans ungdom: den har framflyttats betydligt. Den som diktade om "Sommarens sista ros", lät sin klagosuck följa kärleksblomman i en obecklig grav redan i augusti. Nu ha vi rosor från tidigt på våren till långt, långt fram på hösten. Redan de gamla grekerna kallade rosorna för livsglädjens och kärlekens blommor, men det var bara en gång om året, som rosorna brunno under Hellas' mörkblå himmel. Glädjen ha vi kanske inte lyckats skaffa någon längre säsong sedan den tiden — men glädjens blommor ha i varje fall fått det.

Det är framför allt av två skäl, som rosen nu för tiden är så oerhört populär (älskad har den för övrigt alltid varit: den var Afrodites blomma såväl som senare den jungfruliga himladrottningens, de hedniska festernas smycke, såväl som klosterträdgårdarnas): att den har en så långvarig blomningstid och att den är så utomordentligt dekorativ för bo-

ningshus och trädgård. Nu ha vi ju redan under en god del av sommaren fröjdat oss åt rosorna. Och likväl finns det en särskild anledning att just nu rikta en maning till trädgårdsodlarna: tänk på era rosor! Rosorna för nästa år nämligen. Folk begå ett fel, när de först fram på vårsidan rusa åstad för att köpa sig rosenplanter. De sorter, de skulle vilja ha hos sin trädgårdsmästare, äro då ofta redan utsålda. Men under sommaren och hösten ha de god tid att hos trädgårdsmästaren och inte bara i katalogen se ut vilka sorter de vilja ha, de kunna skaffa hem vad de just önska och välja en lämplig dag på våren — en mulen, regnduskig dag är den riktiga, inte en solskensdag — för att plantera ut rosorna.

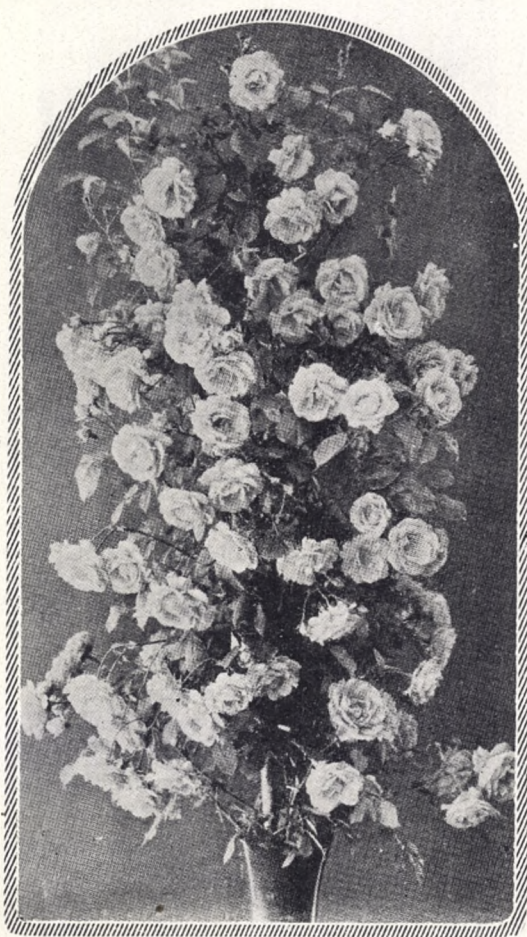
Fransmännen funno på de remonterande

som blivit synnerligen populär i de anglosaxiska länderna. Färgen är laxrosa. Den har nu existerat i en nio år. Senare är varieteten *Golden Ophelia*, mörkgul till färgen. — Vi rekommendera vidare ur denna praktfulla flora: *Lady Hillingdon*, mycket välkänd i England, orangegul, distinkt i färgen, långa knoppar, lämpar sig att planteras i grupper. Men drottningen just nu bland gula rosor är ändå *Mrs Wemyss Quin*, kanske den bästa tea-hybrid från de senaste åren. Färgen kromgul. Den är förtjusande om hösten. Vackrast blommor den på två eller tre års gamla planter. — *Madame Edouard Herriot* är den berömda "Daily-Mail"-rosen från 1913, korallröd, unik i färgen. Den är mycket vacker i knopp, men tunnbladig som den är, blaffar den gärna ut under sommarens lopp och bleknar. — *Hadley* är en för vårt klimat utmärkt ros, mörkt eldröd. — *Gloire de Holland* som hr Billström i år drivit för första gången, närmar sig drömmen om den svarta rosen: det är som om en fin sky av svart sänkt sig över den glödande purpurn. — Så till slut en rad vita systrar: *Friedensrose*, *White Killerny* och *British Queen* (se bilden!)

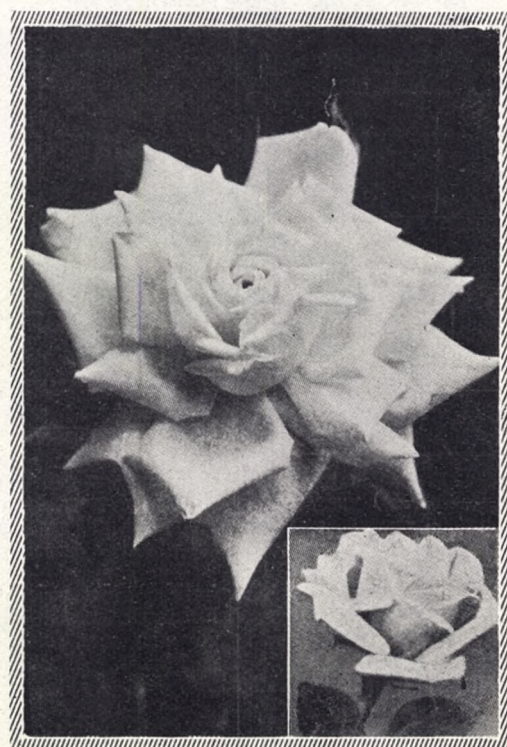
De som tröttnat på de raffinerade, fylliga rosorna, kunna ju söka sig till den milda törnrosens släktingar. I hr Billströms trädgårdar möta vi också en hel rad av dessa. I en trädgård verka de synnerligen dekorativa. En av dem, *Rosa sericea pteracantha*, verkar framför allt genom sina stora, röda, hjärtformiga taggar, vilka svepa som ett bräm av blod och purpur kring den milda grönskan. En nyhet är *Rosa Moyesie* med röda, enkla blommor och hårda blad; en fransk pater har fått den i Kina. Tausendschön är en mycket vacker dubbel rankros. Så ha vi slutligen en rad enkla *Rosa*: *rubiginosa magnifica* (skär, kallad Skottsk häckros), *rubrifolia* (skär), *rigosa* (röda, vita och skära blommor) samt *bicolor*.

Rosorna, denna flamma av söderns eld, som förmåtts att blossa upp även ur vår kalla nordiska jord, äro som bekant i regel tåliga och anspråkslösa. Huvudsaken är ju, att man håller dem rena, påpekar hr Billström, ger dem kanske en gödselvattning någon gång. Vintertäckningen göres bäst med gran- och tallbarr.

E. TH.

En av de nyaste engelska stockros-varieteterna: *Paul's Scarlet Climber*, av 1915.

British Queen, en nyare vit ros, som vid jämförelse med den äldre nere i hörnet, *Farbenkönigin*, visar hur långt rosenkulturen nått.

Ophelia är en laxfärgad ros, som på få år blivit mycket populär i England och även med framgång provats hos oss.

rosorna och engelsmännen blev mästare i att förfina arterna och ständigt skapa nya. Också är det från Frankrike och framför allt England och Amerika, de nya rosenskönheterna komma, några även från Tyskland och en och annan från Danmark. När en sådan ny ros blir till, sprides ryktet hastigt bland kännarne, och motsvarar den förväntningarna, blir den på få år en berömdhet. Med de nya rosor, som komma till oss från England, är där emellertid en vansklighet: de tåla ofta icke så bra vår hårdare vinter och behöva därför prövas i trädgårdsmästarens skola, innan de släppas ut i det fria livet hos privatmännen.

I *Rudolf Billströms* stora trädgårdar vid Stockholm ha vi haft tillfälle se en del sådana nyare rosensorter, som böra kunna slå genom också hos oss.

Ophelia (se bilden!) är en mycket dekorativ ros,

EN BÖCKERNAS REVOLUTIONÄR

EN VACKER DAG I JULI HADE Barbusse lovat ta emot mig i Aumont, en timmes resa från Paris, med frukost och annat material för en intervju och presentation i Idun.

Aumont är fattigt på sevärdheter. En mångmillionär och greve lär ha ett »slott» där, men av den härligheten ser främlingen icke mera än en högst vanlig och högst gästvänlig ringmur.

Jo, Aumont har något mera — Henri Barbusse' sommar- och arbetstusculum, en näpenhet till villa, sex, sju gammaldags charmanta rum och utanför fönstren åt ena hållet en jardin d'amour med solur och stenbänksgrotta. Och med dessa linjer må den franske revolutionäre författarens miljö vara ungefärligen tecknad.

Själv har Barbusse mycket litet eller ingenting av vad man skulle tro höra ihop med en internationell partiman. Parnass-

Barbusse i sitt hem. I bakgrunden en byst av Barbusses maka.

bohèmen från de litterära genombrottsåren sitter honom allt fort i kroppen. Han liknar en ung poet, och det fastän man med hjälp av födelseåret kan räkna ut att han inte har långt kvar till halvseklet och fastän den stridslustet rufsiga härmanen börjar gråna vid tinningarna.

— Och »litteratör» förblir jag intill min död, konstaterar han, lika säkert som att jag var tidigt ute på publicitetens skåde-bana. 27 år gammal stod jag inför en förläggare med mina första dikter, debutsamlingen »Pleureuses». Men som bekant är det tämligen sällan man lever på att vara poet, och som journalist, litterär medarbetare och sekreterare arbetade jag under många år hos förläggarna Hachette och Lafitte. 1903 kom min första roman, Les Suppliants, och fem år senare den andra, L'Enfer. Två månader före kriget låg min novellsamling, Nous Autres, i bokhandeln. —

Så långt hunnen gör Henri Barbusse ett hopp ur det litterära »retrospektivet» fram till det, som sedan några år är hans allt annat dominerande intresse och passion,

Clarté-rörelsen. Innan vi taga vid där kunna vi, läsaren och jag, själva fylla ut den avhuggna bibliografien. Mitt under brinnande krig, året 1916, kom den bok, som skulle bära Barbusse' namn vida utöver Frankrikes gränser, Le feu. Boken som efter eller jämsides med, vilket man vill, Andreas Latzko's »Menschen im Krieg», står som det storslagnaste vittnesbörd de svarta åren givit oss. »Elden» har blivit, vad man kanske icke väntat i ett land, där segerfirandet och den chauvinistiska andan triumferat, en väldig succès. Upplaga har slutsållts efter upplaga och förläggaren är nu hart nära halva millionen exemplar.

Som simpel soldat deltog Henri Barbusse i frontfasorna, från september 1914 till juni 1917. I skyttegravarna försämrades hans redan förut icke starka hälsa och tre gånger sändes han från fronten till längre eller kortare vistelser i något krigssjukhus. För tapperhet i fält blev han vid två tillfällen dekorerad.

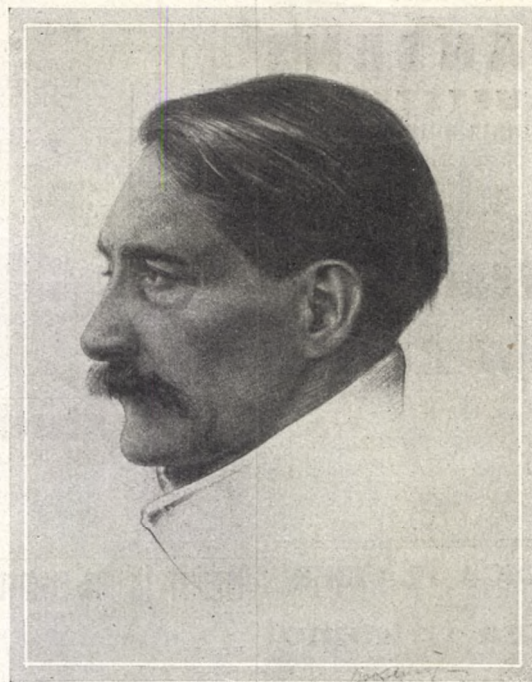
*

»Clarté» är Barbusse' och hans anhängares under ideligt motstånd frampressade svar och protest mot krig och nationalism. Ideellt sett ansluter sig rörelsen till de ryska kommunist-principerna. »Nous voulons faire la Revolution dans les Esprits» är dess motto, och med det vänder den sig till »alla dem, som arbeta för att leva, intellektuellt, konstnärligt eller med kroppsarbete». Clarté nämner sig själv som ett internationellt högkvarter för »proletariatets uppfostran». Den är icke eller vill icke vara ett parti — i varje fall ämnar den behålla sin ställning utanför de övriga partierna.

För Frankrikes vidkommande ter sig naturligtvis Clartés framtid just nu tämligen mörk. Den jordmån, som bär revanschens och tvångspolitikens prunkande blommor är mycket litet lämpad för internationella skott. Clartés tidning, ett veckoblad, har enorma svårigheter att hålla sig vid liv, och länge visste man inte riktigt säkert den ena veckan om man skulle kunna betala utgifterna för nästa veckas nummer. Så småningom har man dock lyckats skaffa

sig ett eget bokförlag, för agitationen i första hand, men som också samlat omkring sig en grupp rent litterära företeelser.

Och åtminstone den franska polisen följer Clarté med stor uppmärksamhet. Barbusse har flera gånger fått påhälsning för husundersökning, senast denna sommar under en vistelse i södra Frankrike. Det återstår att se om inte turen skall komma även till Anatole France, den franska Clarté-oppositionens mest markanta namn. Just i dessa dagar

Henri Barbusse. Efter en etsning av »en tysk kamrat».

undertecknar Anatole France tillsammans med Barbusse en offentlig protest mot ett nytt lagförslag, som innebär straff, böter eller fängelse, för antimilitaristisk propaganda.

*

Idun vill förvisso ha så litet politik som möjligt i sina spalter, men när det gäller Barbusse kan man inte komma förbi att han nu är mera än något annat politiker. Starkt politiskt inslag ha hans nya böcker, där de icke äro helt och hållet politiska stridsskrifter som La Lueur dans l'Abime och Paroles d'un Combattant. Den allra sista heter »Le Couteau entre les Dents» och vänder sig till »de intellektuella» med en öppen revolutionär alarmsignal.

— Den bok, jag nu håller på med, fortsätter Barbusse, blir både lik och icke lik de närmast föregående. Till sin idé är den naturligtvis kommunistiskt revolutionär, också den, men jag återgår till romanformen och skildrar en individuell utveckling i åren efter kriget. Tyvärr blir mig tiden icke tillräcklig för detta egentliga författarskap. Clarté växer runt om i länderna,

(Forts. sid. 700 a.)

Henri Barbusse bland kamrater. (Till vänster om Barbusse Raymond Lefebvre, en av förgrundsfigurerna i Clarté-rörelsen. Han drunknade för några månader sedan, på väg från en sovjetkongress i Moskva.)

NÖJEN
SKANSENS
FRILUFTSTEATER

Dir. o. regi: Gust. Linden.

Kl. 8

Äventyr på
fotvandringen

Ang. bilj. se affisch.

A. T. 119 12. R. T. 723 02.

Teaterbesök, fri entré till Skansen efter klockan 6.

Söndagar kl. 2.30 o. 8 e. m. samma pjäs.

LEDIGA PLATSER

Extra inkomst
för dam med bekantskapskrets. Begär vår svenska katalog B.2. Tusentals bra varor, reel behandling. Omgående expedition. Stor provision. Svensk korrespondens. Till skriv genast
LEBADY & Co.
Passage Delano, Paris X.
Hushållerska.
Ensam filosofie doktor önskar duglig, medelålders hushållerska (ej skånska) med någon vana vid vegetarisk matlagning och kompetent att utan jungfru, med hjälp för grövre sysslor, sköta hans enkla hem. Fotografi åter-sändes. Svar till "Lugn plats", Iduns exp. f. v. b.

En duktig
och snäll jungfru sökes till god familj i Stockholm den 15 augusti. Barnhusa finnes. Vid renlighet och ordning iästes största avseende. Stort rum och trevnl. i övrigt kan påräknas. Fleråriga betyg önska. Svar till "Själständig arbete", Iduns exp. f. v. b.

Bildad flicka,
kunnig i sömnad och om möjligt musik erhåller mot fritt vivre plats i kyrkoherdefamilj i Berlin. Jungfru finnes. Sv. med referenser till Pastorskan Signe Lundgren, Malmberget.

En pålitlig och ordentlig ensamjungfru

kunnig i matlagning och bakning får plats den 15 augusti eller senare i mindre familj i Rönninge nära Stockholm. Vatten och avlopp, värmeledning och elektr. ljus finnes. God lön, gott bemötande och eget rum erbjudes. Sv. med avskrift av betyg sändes under adress: "Fri resa", Iduns exp., f. v. b.

Guvernantsplats.
Anspråkslös, helst musikalisk flicka önskas till landet i södra Västergötland att undervisa tvänne gossar i resp. 3:dje förberedande och 1:sta klass kurser. Svar med betyg, ålder och lönepretentioner, helst med fotografi till "Disponentfamilj", A.-B. S. Gumelius' Annonbyrå, Göteborg, f. v. b.

Bildad ung flicka
erhåller plats 1 augusti att sköta hushåll. Svar till "Ungdom" Stockholms närhet", Svenska Dagbladets huvudkontor, Stockholm.

Enkel bättre flicka
ej familjemedlem, helst med utbildning från barnkrubba eller liknande anstalt, får plats i läkarfamilj att vara husmor behjälplig i hemmet, särskilt med tillsyn av tvänne barn. Kunnig i sömnad. Svar med betyg, referenser, lönepretentioner etc. till Doktor P. Alsen, Länsiasarettet, Backe (Ängermanland).

PLATSSÖKANDE

Plats i lanthushåll
önskas av ung flicka, som ämnar utbilda sig till skolkökslärlarinna. Genomgått 8-kl. läroverk samt hushållsskola. Svar till Tyra Nordahl, Järnvägsgatan, Hålsingborg.
30-årig skånsk lantbrukaredotter
kunnig i stads- och lanthushåll önskar plats. Fina rek. finns. Svar till "Familjemedlem 1 okt.", Iduns exp., f. v. b.

Bildad flicka
kunnig i matlagning och van vid alla husliga göromål, ordentlig och intresserad, önskar god plats i litet hem hos snäll och trevlig husmor. Gärna på landet. Svar med uppgift om löneform, och dyl. under sign. "Gemensamt intresse", H. T. Centralen, Göteborg.

I gott hem
under husmoders ledning önskar ung bildad flicka plats som hjälp och sällskap. Är villig deltaga i alla i ett hem förekommande göromål, gärna även undervisning av mindre barn. Genomgått hushållsskola. Svar till "Anna Lisa", Iduns exp. f. v. b.

18-årig flicka,
som med fina betyg genomgått åtta-klassigt läroverk önskar plats till hösten att läsa med barn, helst lägre klassens kurs. Svar till "G. A. 18", Iduns exp., f. v. b.

Tysk student,
cand. phil., utmärkta betyg, söker in-formatorsplats. Behårskr ej sv., men skickl. i latin och överhuvud humaniora. Upplysn. lämnar Fil. mag. C. Dan-nielsson, Bondeg. 74, Stockholm, Allm. 31967 (el. Degeberga).

Barnkär 18 års elementarbildad
musikalisk flicka söker plats i bättre vänligt hem, att gå frun till handa med varjehanda sysslor. Familjemedlem och helst där barn finnes. Vid lön fästes mindre avseende. Svar till "Lantbrukardotter", Iduns exp., f. v. b.

24-årig flicka
av god familj önskar komma till präst- eller herrgård för att under duktig hus-mors ledning grundligt lära hushåll, isynnerhet matlagning. Svar till "Helst mot fritt vivre", Stigtomta p. r.

INACKORDERINGAR
Inackordering
på Västkusten i god familj där ungdom innes önskas för en konfirmerad flicka under ca 3 veckor i augusti. Ben svar till "Väst kustbad", A.-B. S. Gumelius' Annonbyrå, Göteborg, f. v. b.

En flicka i skolåldern
kan få god inackordering i härligt be-lägen västgötastad tills. med en annan flicka. Fina referenser. God o. kär-lekfull vård. Föräldralös flicka kan få hem där året om. Svar till "Som mor", Iduns exp. f. v. b.

Tysktalande
dam erhåller billig inackordering på landet nära skog, sjö och invid lands-väg. Fem km. från stad. Piano finnes. Lektioner i tyska önskas. Svar till "Yngre lärarinna, Avesta p. r."

SYSTER ESTRIDS SJUKHEM

Bästa rekreatjonsort för lindrigt nerv-sjuka. Det härligaste läge på Tibble-bergets sluttning, 225 m. ö. h. 2 km. från Leksands station. Gott bord, lju-sa, trevliga rum och verandor med storslagen utsikt. Badrum, w. c., el. ljus. Läkare tillgänglig. Tillfälle till arbete inom hemmet (äv. vävning) och i trädgården om så önskas. Rikstel. 158 b. Postadr. Leksand. Förfråg-ningar besvaras.

ESTRID FRESK,
ex. sjuksköterska.

DIVERSE
Nationaldräkter,
materiel, detaljer, strump. på best., frå gör besv. mot dubbelt porto. Svenska Nationaldräkter, Idung 5, n. b., Sthlm.
Väggloss
Desinf. m. Amerik. Gassystem (ej cyanalkalium). Ej risk eller obehag för grannar. Skadar ej tyg eller möbler. Spec.: Kackerlackor, Mal och Väggloss. Nordiska Desinfektions Anstalt. Riks 804 85 Stockholm Allm. 168 13

Karlskoga praktiska läroverk
för män och kvinnor
börjar 1 nov. Praktisk ungdomsskola med 9 statsunderstödda specialavdelningar. Stipendier. Naturskön trakt. 7,200 elever hittills. Prospekt mot dubbelt porto. Adress: Karlskoga. JOH. LIND-HOLM. Rektor.

Trettonde
praktiska hushållskursen å Lyckebo, Sjömarken (Göteborg-Borås järnväg) börjar 15 sept. och pågår tre månader. Undervisning i matlagning, bakning, konservering, vävning, linne- och klädsömnad, handarbeten m. m. Härligt läge. Glatt och trevligt hemliv. Inackordering 150:— kr. pr mån. Förfrågningar ställas till Lyckebo, Sjömarken.

Den omtänkamma
HUSMODERN

använder alltid

ALABASTER TVÄTT-PULVER

Det bästa tvättmedlet för all slags tvätt och rengöring.

De högsta anspråk på ansiktsre-me tillfredsställas av

Nytt läkemedel mot
Bleksot och svaghet.
Organiskt och ej organiskt järn, som hittills mest använt, är det rätta medlet mot bleksot enligt läkaren vid det bekanta Finseminstutet i Köpenhamn Dr. Sonnes uppmärksammade upptäckt offentliggjord i Hospitaltidende nr 46.
Leo-Järntabletter,
äro framställda enligt denna nya princip och fås å samtliga apotek. Uppgäts lätt av organismen. För-darver ej tänderna. Billigast i an-vändningen.
Tillverkas av A.-B. Leo, Hälsing-borg, Kem. Farmaceutisk Fabrik.

Velvet Complexion.
Överträffligt hudmedel.
"Velvet Complexion" är en mjölk-liknande vätska som utan tvivel är framställd av mandel. Vilka ytterligare ingredienser som släta ut rynkor, göra musklerna fasta och giva hyn klarhet och vit het, vet jag ej. Något trolleri är det. Ur Anna Söderberg: Skön-hetsvärd. Pris kr. 8:— Fås överallt. Import: AB. PARFYMERI BARLACH Stockholm C.

Obligations- o. Växelkontoret
Rhea
11 Drottninggatan 11
STOCKHOLM

köper, säljer och belånar Svenska Stens Premieobligationer samt Teater-obligationer på förmånliga villkor. In-sänd som första avbetalning pr post-anvisning 5 kronor så erhålles full vinsträtt till dragningen i augusti.

"Husmorssats"
innehållande 50 st. Tårtpapper, sort. storl., 100 st. Pappersser-vietter, linnepr., 2 bnt. Hyllrem-sor, 2 ask. Häftstift, för endast Kr. 4:50 + porto. Vid för-skottslikt vid franko. Exp. från E. A. Pehrsons Pappershandel, Östersund

Leksand.
Från 1 okt. uthyres övernivån i vinterbonad villa, högt belägen i Kä-ringbergsskogen, nära pens. Gläntan. Lägenheten består av 4 väl möblerade rum, stor balkong, tillgång till kök. Värmeledning, el. ljus, w. c., telefon. Närmare meddelar fr. L. Stenhammar, adr.: Leksand.

En gammal mamsell
av bondeklass önskar genom brev göra bekantskap med glad, trevlig dam, vars sysselsättning är förlagd utom hemmet, för att med henne bildas eget hem. I birst härpå önskas plats att förestå respektabel gentlemans hem. Är sedan barnnomen van vid Marthasgöromålen. Platsen kan tillträdas i medio av sept. Svar till "Gott hem", Iduns exp. f. v. b.

Diverseannonser, forts. sid. 706

Rysbergs Bländning
Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.
PERCY F. LUCK & Co.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets
ställning den 30 juni 1921.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning 7,152,303: 78	Aktiekapital 40,000,000
Obligationer 12,632,135: 93	Reservfond 20,000,000
Fastigh. o. inventarier 7,887,196: 62	Dispositionsfond 2,000,000
Reverser mot säkerhet 149,331,214: 59	Pensionsfond 900,000
Växlar 78,203,441: 41	Depositions- och Ka-pitalräkningar 147,210,108: 36
Kreditiv- och Löpande räknningar 78,579,984: 37	Sparkasseräkning 73,300,247: 93
Hos inhemska banker 3,273,545: 79	Giro- o. Löpande räkn. 54,363,751: 54
Hos utländska banker för egen räkning kr. 7,696,371: 23, för andras räkning kr. 6,876,252: 82	Postremissväxelräkning 5,079,149: 39
Å andra räknningar ... 22,424,134: 91	Till inhemska banker ..... 2,150,000: —
Kr. 374,046,581: 45	Till utländska banker 1,512,172: 24
	Av utl. banker insatta 7,235,998: 18
	Å andra räknningar ... 20,295,153: 81
	Kr. 374,046,581: 45

Napoleons dagorder löd: "Soldater, sköten Edra fötter!"
Edra fötter
hållas i utmärkt kondition, vilket bidrar till hälsa och välbefinnande, om Ni använder Tiz Fotkur. Effektivt vid alla slags fotåkommor, såsom liktornar, fotsvett, valkar, ledknölar, kylskador, nagelträng, ömhet, svullna fötter, hälkrampe o. d.
En kartong Tiz Fotkur, med Tiz-lösning, kr. 2.50. Två fraktfritt. Adamssons Hålfotsinlägg 4.75. Uppgav skönnummer. Ny rikt illustrerad priskurant jämte ADAMSSONS SJKUKVARDSAFFÄR, Centralpalatset, Stockholm. Obs.! Särskild butik för damer!

Philip Holmqvists Handelsinstitut
Statsunderstött och under statsinspektion. GÖTEBORG.
Student-, Bank- och Korrespondentkurser. Gymnasialavdelning. Handelskolans avdelningar för folkskolebildade. 37:de läsåret börjar 22 aug. 34 lärare. C:a 800 elever årligen. Platsförmedling. Begär prospekt. Egen läroverksbyggnad.

Stockholms Högre Handelsläroverk. Björstedtska Handelsinstitutet.
R. 8115. Mästersamuelsg. 19 B, Stockholm. A. 12058. Begär prospekt. Anmäl. dagl. Hösttermin börj. 17 aug. 2-1, 1/2- o. 1/4 års-kurser. A. Gymn. B. Studentaftackkurser. C. Avd. f. Intr. fr. flick- o. folksk. Banklinje. Kontorsövn. Platsförmedl. Styrelsen.

Skogsbo Hushållsskola, Leksand
börjar den 20 sept. 1921 sitt 18:de arbetsår för 8 unga flickor, som slutat skolan. Kursen omfattar enklare och finare matlagning, även vegetarisk, handarbete, vävning samt födoämneslära, bokhålleri och främmande språk. Elever mottagas endast för helt år. Pris 1,700 kr. Närmare upplysningar och referenser lämnas av GERTRUD WALIN. SIGNE PHILIP. LEKSAND.

Elsa Philips Husmoderskola, Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 27:de kurs för bildade unga flickor den 15 sept. 1921. Undervisning i enklare och finare matlagning, bakning, konservering och inläggningar av bär, frukt, grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppkök, födoämneslära, hushålls ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi. Adress till 28 aug. Nyåker, Leksboda, sedan Stockholm. Prospekt, ref. och närmare upplysningar på begäran. ELSA PHILIP, Stockholm.

Nobynäs Hushållsskola.
Hösttermin från 1 sept.—15 dec. 1921.
Bildade flickor mottagas å Nobynäs Herrgård, bel. på småländska höglandet i härlig trakt. Hushålls- och slöjundervisning. Exam. lärarinnor. Gott hem. Prospekt på begäran.
Föreståndarinna: FRU E. VON KOTHEN, Nobynäs, FRINNARYD.

Vid TORSHÄLL, LEKSAND,
finnes fr. o. m. aug. plats för ett par trädgårdselever och andra inackorderingar. Endast vegetarisk kost.
LILLIE LANDGREN. MÅRTA PHILIP.

Örebro Fröbel-Seminarium.
Utbildning för barnträdgårdar, hem, barnkrubbor o. d. anstalter. Nya kurser börja 15 Sept. Ansökningar helst före 15 Aug. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnan Maria Kjellmark. Riks 1920.

Stockholms Tillskärningskola
BARNHUSGATAN 3 IIII. ETABL. 1912.
Meddelar undervisning i tillskärning och sömnad, utför mönsterbeställningar samt tillklippning och provning av tyg åt dem som själva sy sina kläder. Begär prospekt!

Vår lilla

innerligt älskade

MARGOT

gick i dag före oss hem.

Rönninge 18 juli 1921.

Berta och Alex. Hellberg.

Torsten.

Erik.

(Forts. från sid. 699 a.)

och allt flere bli de, som därutifrån vilja ha kommunikation med mig. Varje dag måste jag tillsammans med min sekreterare anslå 3—4 timmar till enbart korrespondens med Clartés internationella vänner och anhängare. Vecka efter vecka medför nya bekymmer för min tidning, ordförandeskapet i l'Association republicaine des anciens Combattants ålägger mig undan för undan allt större organisationsbestyr och ännu måste allt detta få komma i första hand.

*

Madame Barbusse, en charmant målarinna, också hon med litterärt påbrå (dotter till Catulle Mendès) hade personligen velat sända Iduns läsarinna sin hälsning. Men göromål ha dragit henne in till Paris, och så bli »Eldens» författare och intervjuaren ensamma om en liten frukast i Aumonts enda restaurang. Och till andlig spis taga vi i stället för politik teater, måleri och — film. Henri Barbusse är våldsamt biografintresserad — icke för den amerikanska vita dukens stjärnor och hjältar. Nej, han har nyss sport att sovjet i Ryssland åstadkommit högeligen märkliga filmskapelser. Film, som illustrerar, i kolossal massverkan, krig och revolution, utvecklar idéer och folkrörelser. Film, som bländar med rysk konstnärlighet i mästerlig regi.

— Det är något för oss, säger han. Att tänka sig att filmen äntligen håller på att bli vad man alltid vagt trott att den skulle kunna bli. Något för och av folket, som de andra konsterna icke varit. Något som vi kunna taga med oss in i »det nya riket.»

TAGE AURELL.

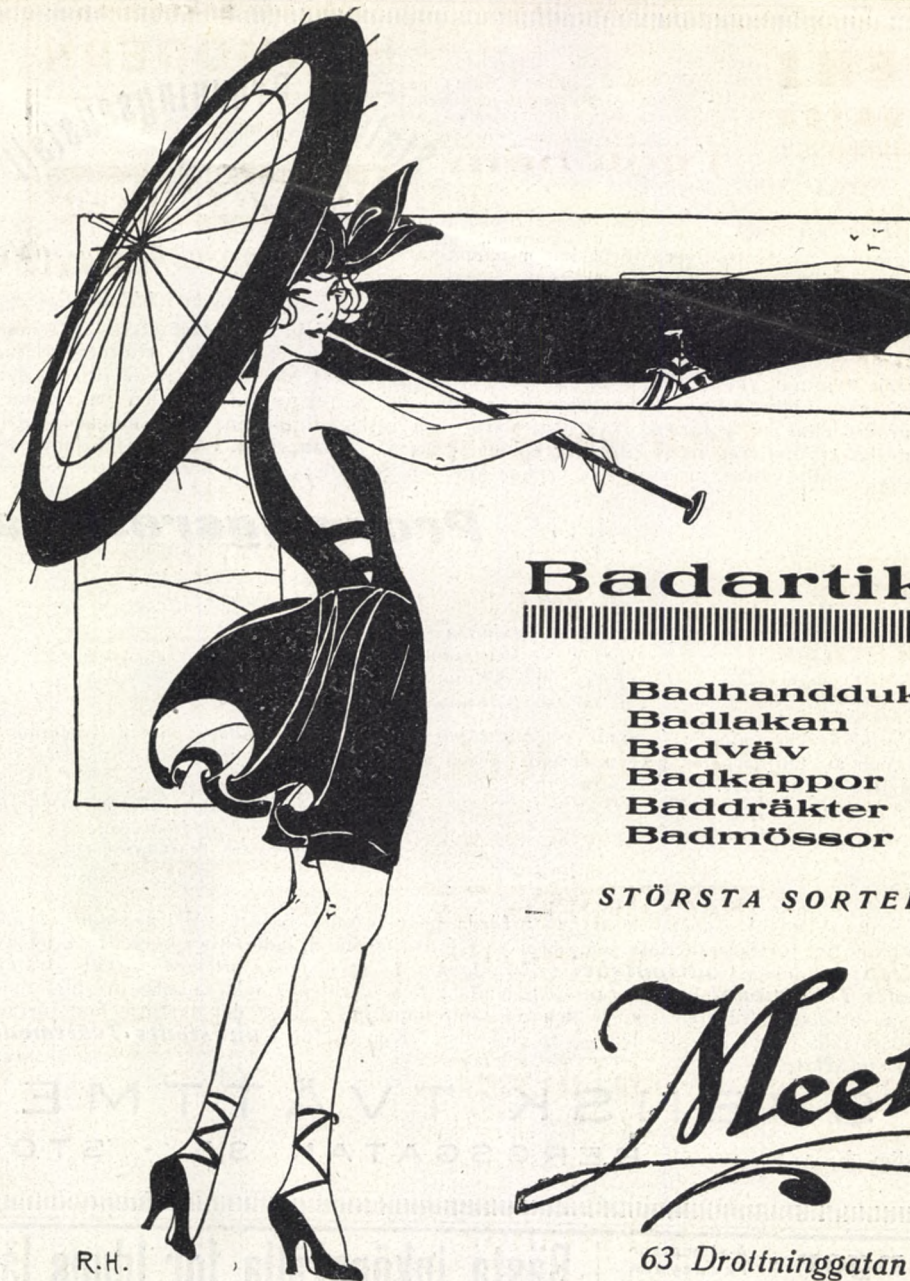
*

Även Sverige har en liten Clarté-avläggare.

DET SKALL EFTER OVANSTÄENDE SÄKERT överraska våra läsare att höra, att bland de svenskar, som först inbjöds att sluta sig till "Clarté" och som såvitt vi veta också ställde sig sympatiska voro — Verner von Heidenstam och Selma Lagerlöf. D. v. s. den Clarté, det då — det var i början av kriget — var fråga om var icke kommunistiskt sinnad. Den bildades av Barbusse och syftet med sammanslutningen skulle vara att uttröna vem eller vilka som hade skulden till kriget.

Under de senare åren har Barbusse emellertid så småningom gått över till flygeln allra längst åt vänster, och i "Clarté"-avläggaren i Sverige sitta sannerligen nu icke några von Heidenstam och Lagerlöf, utan en handfull väl i grunden rätt så beskedliga student- och arbetarynglingar, som undervisa varandra i kommunismens lilla katekes. Det var i början av detta år, som Barbusse utfärdade sin nya inbjudan till bildande av en "Clarté".

Det måste emellertid påpekas, att den också hos oss så ivrigt läste författaren icke är ansluten till Tredje Internationalen, d. v. s. den stora internationella kommunistiska organisationen. I partiyseende står han fullkomligt fri. Att radikaler som han och Anatole France äro förespråkare för kommunistiskt färgade tänkesätt, har väl bidragit till att i vissa franska intellektuella kretsar frammana ett slags salongs-bolsjevism, som nog smakar rätt mycket av snobberi och kulturtrötthet. Barbusse själv — det ger vår korrespondents lilla skildring säkert ett starkt intryck av — måste emellertid utan tvivel betraktas som en mycket intressant tidstyp.

R.H.

Badartiklar

Badhanddukar
Badlakan
Badväv
Badkappor
Badkläder
Badmössor

STÖRSTA SORTERING

Meeths

63 Drottninggatan 63

Av **SANGALLA** the

rekommendera vi
våra kända märken

"PEKOE SOUCHONG"
"IMPERIAL"
"ORDINARY"

i originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

Ingen svensk
kaffepanna utan

Coffee Clearer

I rullar om 20 tabletter kr. 0:20 pr rulle. Säljes i alla välsorterade specialaffärer. I parti hos Hrr Grossister och

FABRIKS A.-B. INTUBI - STOCKHOLM
Riks. 812 35 & 179 36. Sthlm. 298 98.

**ENDAST
SVEA VÄXT**

bibehåller i sommarvärmen sin fasta konsistens,
utan att förändra sin goda smörarom.

Den kända hemkonsumenten **Thora Holm** säger efter approvning av de olika margarinmärkena följande: — — — av vilka särskilt **SVEA VÄXT** margarin framträtt såsom mest lika natursmör.

Låt framkalla
och kopiera

Edra pristävlings-
bilder hos

Casey

FOTOGRAFISK
AFFÄR

Smålandsgatan
4

(Invid Birger Jarlsg.)

LJUGARN, GOTTLAND.

Villa av sten inneh. 11 rum, hallar, kök, jämte mycket stora utrymm., veranda m. m. till salu. Läge inv. havet i stor park. Särdeles lämplig till finare pensionat ell. för ståndsperson. Härvarande pensionat kunna bevisligen end. emott. hälften av inkomna beställn. Vidare medd. Sörenson & Son, St. Nygatan 6, Stockholm. A. T. 13 71. Riks Staden 93.

Värdefullt dietetiskt medel
vid mag- och tarmsjukdomar.

Med framgång provat å lasarett i Stockholm. Läkareutlåtande sändes på begäran.

Kraftigt stärkande och lätt absorberbart även i svåraste stadiet av dålig matsmältning. Originalförpackning å 4:25 kr, på apoteken och i större sjukvårdsaffärer samt pr postförskott från Laktoproton, Stockholm Wa Rt 809 13.

Statens Provninganstalt

STOCKHOLM.

Intyg n:r 4210. Prov n:r 9190.

Provet utgjordes av tvättpulver, förpackat i pappaskar, märkta: "Lundstedts Tvättmedel A. B. Svensk Tvättmedelsindustri, Stockholm". 13 st. originalpaket à c:a 500 gr. inköptes av Statens Provninganstalt i allmänna handeln.

Undersökningens ändamål. Undersökningen avsåg att utrona förändringen i hållfasthetsegenskaperna hos bomullsvävnad vid tvättning med provet.

Undersökningens utförande. Anstalten inköpte i allmänna handeln blekt bomullsväv. Genom behandling med diastaför befriades väven från appretur. Ett stycke av bomullsväven tvättades därefter 50 gånger med tvättmedlet. Före varje tvättning fläckades väven med hallonsaft och kaffe med grädde, som fick intorka. Vid varje tvättning hade fläckarna fullständigt borttagits. Efter 20:de, 40:de och 50:de tvättningen bestämdes bomullsvävens hållfasthetsegenskaper. Hållfasthetsegenskaperna bestämdes i Schoppers apparat vid 65 % relativ luftfuktighet på remsor om 50 mm:s bredd och 100 mm:s fri inspänningslängd. Varje resultat är medeltal av 5 försök i vardera varp- och inslagsriktningen. Tvättningarna utfördes i enlighet med bruksanvisningen på förpackningen på så sätt, att 125 gr. av tvättpulvret löstes i 10 liter kokande vatten. Sedan väven nedlagts i lösningen hölls denna kokande i 25 minuter, varefter väven upptogs, sköljdes 4 gånger i kallt vatten, pressades i vridmaskin och torkades vid rådande lufttemperatur.

Provningresultat:

	Avslitningskraft i kg. medeltal.	Tänjbarhet i % medeltal.
Före tvättningen	51.3	17.5
Efter 20 tvättningar	48.1	18.9
Efter 40 tvättningar	43.7	17.8
Efter 50 tvättningar	42.2	17.4

Av den gjorda undersökningen framgår, att avslitningskraften hos bomullsväven vid tvättning 50 gånger med LUNDSTEDTS TVÄTTMEDEL minskats i medeltal 17.7 % och att tänjbarheten icke undergått någon avsevärd förändring. Stockholm den 1 Juli 1921.

STATENS PROVNINGANSTALT

J. O. Roos af Hjulsäter
Chef för Statens Provninganstalt.

Sigurd Köhler
t. f. Avdelningschef.

Detta av Statens Provninganstalt praktiskt utförda prov betyder ju, att svårt nedsmutsade kläder, som tvättas med **Lundstedts Tvättmedel** var sjätte vecka under c:a 6 års tid, fortfarande i allt som beror på tvätten besitta en hållfasthet över 82 % av nya tygets styrka och således tillräcklig för ytterligare många års tvätt. Provet är sålunda en **odisputabel vederläggning av varje tanke att medlet skulle fräta kläderna**.

Lundstedts Tvättmedel kan, ensamt bland alla i hela världen kända sådana, onödiggöra så gott som hela skrubbnings- och borstningsarbetet, spara mer än hälften av arbetslönen förutom bränsle och tid samt uppskjuter länge det dyrbara linneförrådets förnyande. Därtill kan vem som helst oberoende av tvätthjälp själv verkställa en ganska stor byk på en enda dag. Köp därför **Lundstedts Tvättmedel**. Tusentals husmodrar använda detsamma. Finns det ej att tillgå i närmaste affär, tillskriv då

A.-B. SVENSK TVÄTTMEDELSINDUSTRI

Riks 322 68. Allm. K. 34 30.

BERGSGATAN 35 - STOCKHOLM

Riks 322 68 Allm. K. 34 30.

Manskängor - A-stämplade randsydd

Manskängor, A-stämpl. rands. av fin, svart boxkalv. Helbesäts, perf. tåh. Gedigen kvalitet. Pris kr. 24.80.

Manskängor, randsydd o. A-stämpl., av högfin, mjuk boxkalv. Synnerligen eleganta kängor som särskilt rekommenderas. Pris pr par kr. 28: 50.

Manssnörkängor, A-stämplade, rands., av svart, extra prima, äkta chevreaux. Nyttillverkade. Förstklassig kvalitet i elegant modell o. bästa passform. Pris pr par kr. 29: 50.
Manskängor, rands. o. A-stämpl., i svart, extra prima chevreaux. Pris pr par kr. 31: 50.

Bästa inköpskälla för Iduns läsecrets.

Lägsta pris för bästa vara. Reell behandling. Full ombytesrätt.

Genom stora, särskilt förmånliga inköp, likviderade i regel pr extra kontant, genom stor och snabb omsättning samt synnerligen låga omkostnader äro vi i tillfälle notera enastående låga pris. Detta har alltså ej skett på bekostnad av varornas kvalitet eller utseende.

Vi föra endast prima, A-stämpl., svenska skodon o. är varje par fullt prisvärda.

Varubolaget M. JOHNSON & C:o, Stockholm

Postadress: Hökensgatan 8 B. Minutförsäljning: Västerlånggatan 40, 1 tr.

Damkängor, A-stämpl., rands., av extra prima svart chevreaux, utm. passform. Helbesätsmod., tåh., halvh. militärkl. o. fin-fin utstyrsl. Skaft. c:a 23 cm. Pris pr par kr. 26: 50.
Damkängor, samma utförande i fin-fin svart boxkalv. Pris pr par kr. 27: 50.

Damkängor, A-stämpl., rands., av extra prima, mjuk och smidig, högfin boxkalv. Elegant pompadourklack. Stiffull skärn., mod. modell och extra fint utf. Skaft höjd c:a 25 cm. Pris pr par kr. 31: 50.

Damkängor, A-stämpl., rands., av finaste, extra prima angolack (den hållbaraste av alla) med 23 cm. höga skaft av finaste och smidigaste kalvskinn. Högelegant modell, förstkl. utförande och bästa passform. Hög, elegant klack. Pris kr. 31: 50.

Barn- och Flickkängor, A-stämpl., av smidigt o. hållbart sport-kalvskinn i vacker, mörkbrun färg. Med höga skaft, 20 cm. i storl. 35. Kraftiga bottnar av kärnläder. Nr 25-27 28-30
Pris kr. 15: - 16: 50
31-33 34-36 37-38
18: - 19: 50 21: -

Nr 25-27 28-30 31-33 34-36
Pris 16: - 18: 25 20: 50 23: -

Barn- och Flickkängor, rands., A-stämpl., av extra prima, förstklassigt, mjukt och behagl. brunt boxkalvskinn. Extra fina och slitstarka. Rekommenderas särskilt.

Barn- och Flickkängor, av svart, äkta chevreaux. A-stämpl. Elegant, bred och rymlig modell. Bästa utförande o. kraftiga kärnläderbottnar. Skaft höjd c:a 16 cm. i storl. 35. Nr 25-27, 28-30
Pris 13: - 14: 50
31-33 34-36 37-38
16: - 17: 50 19: -

Barn- och Flickkängor, av svart sportkalv och chevreaux. Med höga skaft, 20 cm. i storl. 35. Bred, rymlig modell. Kraftiga kärnläderbottnar. A-stämpl. Nr 25-27 28-30
Pris 13: - 14: 50
31-33 34-36 37-38
16: - 17: 50 19: -

Bruna Manslägskor o.-Kängor

Manslägskor, rands., A-stämpl., av extra prima, mörkbrunt, äkta boxkalvskinn. Eleganta och synnerligen slitstarka.

Manskängor, A-stämpl., randsydd, av extra prima, kraft. boxkalvskinn i vackert brun färg. Eleganta, särskilt slitstarka, av bästa kvalitet. Rekommend. särskilt. Pr par kr. 30: -

Pris pr par kr. 28: 50.

Damlägskor, extra prima, rands, A-stämpl. I svart fin-fin chevreaux eller boxkalv. Skinnfodrade, utm. passformer samt med halv-hög eller hög militärklack. Bästa fabrikat. I två pris-lägen å kr. 24:50 o. 26:50.

Dam-lägskor, rands., A-stämpl. Skinnfodrade samt med äkta läderpompadourklackar. Finnas i hel- och halvbesäts. Hösta förekommande kvalitet i äkta, svart chevreaux. Halvbesäts: Pr par kr. 27: 75. Helbesäts: Pr par 29: 75.

Goss- och Ynglingakängor, A-stämplade, av kraftigt, slitstarkt sportkalvskinn i vacker mahognyfärg. Dubbla bottnar och prima, kraftigt kärnläder. Randsydd sular. Bred, rymlig, vacker modell. Slitkängor av hög klass. Nr 34-36, 37-39.
Pris 20: - 21: 50.

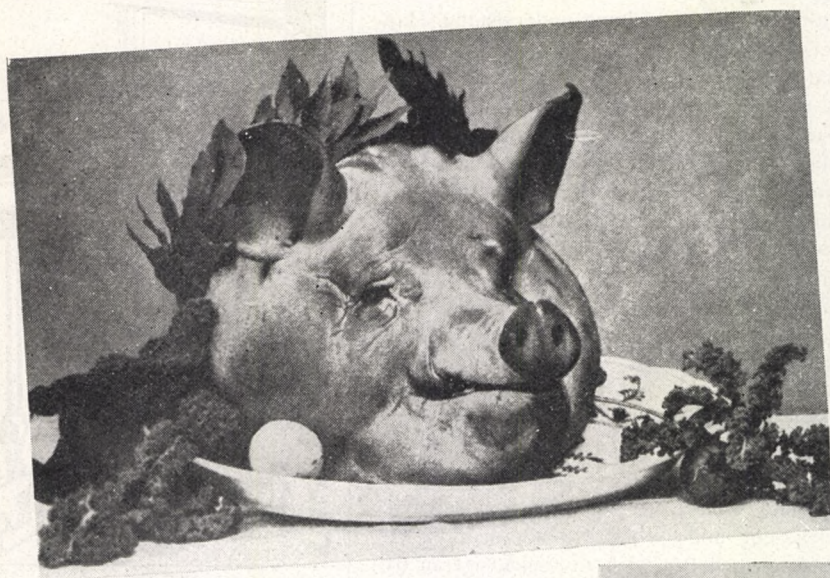
Goss- och Ynglingakängor, A-stämpl. och randsydd. Av svart, extra prima, särskilt mjukt och behaglig äkta chevreaux. Eleg. utf. o. modell. Kraftiga kärnlädersular. Rek. Nr 34-36 37-39
Pris 21: - 22: -

Goskängor, A-stämpl., av svart, prima, kraftig boxkalv. Bred, rymlig modell. Dubbla sular av kärnläder. Rek. som slitstarka och praktiga. Storlek och pris: Nr 31-33 34-36
Pris 18: - 19: 75
Nr 37-40.
Pris 21: 75.

NÅGRA PROV PÅ VAD ETT "VY" KAN GE

Talung

Italien bidrar med detta dekorativa cartolina postale.

Här tre vykort från kristiden, Grisen är tysk, damen i pyjama, som har sockret i kassaskåpet, fransk, hunden, som tycker det är "knogigt att skaffa kött numera", engelsk.

Vem skall du gifta dig med?

Solens dotter.
22 juli - 22 augusti.

Ansigtet är ovalt och adelt, med ett allvarsamt och behärskat uttryck. Stora, milda, silvrsamma ögon, med en fast blick. Nosen är en smula böjd och vackert formad. Ansigtstergången är blek. Håret är löst, mjukt och rulligt. Hennes sätt att vara är ärosvärdt och stolt, adelt och religiöst. Hon är hörre över sig själv och tar inte stöd av andra. Hon äger stor magnetisk kraft.

Det lyckligaste önskenskap uppstår hon med en, vilken är fött i tiden 22 novbr - 21 dec, och 21 mars - 19 april.

Hennes lyckodag är söndag. Ljusa färger klar hon bäst.

På de astrologiska korten avslöjas framtiden och ens karaktär.

DRAGSPELSVALS

NY VALS
av Calle Trall
(i. g. utgiven)

Musiken och sången få också rum på vykort. Här är en av Rolfs populäraste visor.

Skaffa mig blott en liten vänning.

Så många önskar att han blott var i Amerika och bodde i ett gyllne slott och hade allting bra. Men prakthotell jag önskar ej och slott vid Golden Gate, nej, blott till Ludde och till mej en liten lägenhet.

Refräng
Skaffa mig blott en liten vänning.
låt det bara gå fort.
Högst opp i vindskupans topp eller i en port.
Skaffa mig blott en skrubbe med rubb och stubb — jag tar vad som helst: en vedbod — ett cykelstall, — i värsta fall en spårvagn — och jag är frälst.

Så finns det folk, som drömer sig till Sfinxens döda land,

där pyramider gömmer sig i öknens gula sand — visst kan en pyramid va' bra och Sfinxens hemlighet, men jag och Ludde vill ju ha en liten lägenhet.

Refräng:
Skaffa mig blott en liten vän, etc.

Och folk det finns, som tänker på att promenera i Bois Boulogne och Fontainebleau Versailles och Sans Souci —

Ack låt dem svamla om barock empire och rococo — min enda önskan är ju dock ett litet bo för två.

Refräng: — — —

Och andra åter bygga slott ins blau' hinein helt glatt ett luftslott, har ni nog försjätt, och jag tror nästan att den lilla lägenhet som vi så länge hoppats på blir bara till en fantasi, ett luftslott i det blå.

Refräng: — — —

Låt andra önska guld och prakt och slott och lyx och bil — min önskan går, som jag har sagt uti helt annan stil. Jag undrar snart hur detta går — ja Gud allena vet — om inte jag och Ludde får en liten lägenhet.

ANTAG, ATT MAN SATTE ETT MODERNT, läskunnigt barn på en öde ö, där det kunde uppehålla livet men där det icke fick annan förbindelse med yttervärlden än att man per flygpost strödde all världens vykort över ön. Den moderne Robinson eller — om ni så vill — denne Emile skulle genom de små

kortlapparna, som kommo nedsusande från höjden, få en inte föraktlig bildning och kunskap om världen.

Inspärrad på sin ö skulle han göra en massa *voyages immobiles*, — som ju enligt Baudelaire äro de skönaste — och de ursprungligaste av alla vykort, landskapsbilderna, skulle lära honom geografi på ett åskådligt och intressant sätt. På Tucks akvarellkort skulle han få en god föreställning om färger

Överraskande
resultat
nås alltid med
**GAHNS
TVÅLAR**

Vid **Blodbrist och
allmän Svaghet är**
IDOZAN
Mest effektiva järnmedicin.
5 gånger kraftigare
än andra liknande preparat
Överraskande resultat.
Förordas av många läkare.
Fås på alla apotek.
A.-B. FERROSAN, Malmö.

ELEKTRISKA STRYKJÄRN

av vår välkända tillverkning.
4 typer, 16 olika storl. lager-
förs. Ett normalt hushålls-
järn med 330 watts effekt-
förbrukn. drager en ström-
kostnad av endast 10 öre
pr timme, räknat efter ett
strömpris av 30 öre pr kw.

**ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA
STOCKHOLM**

och stämning i ett Rhonelandskap eller en italiensk vingård, och ett svenskt "kulturellt vykort" skulle berätta Uppsala universitets historia och mycket annat. Folkens seder och bruk skulle han lära av alla svartvita och kolorerade "folktyper", i botaniken och zoologien skulle han få en populär kurs, likaså i konsthistorien genom åskådningsundervisning. Han skulle lära sig matlagning genom recepten i vykortformat, som höra till "System i Hushållet", och vara fullt up to date med Rolfs cabaretvisor och den populärare musiken. Världens diktare och musiker skulle han känna till utseendet, likaså alla teaterns storheter från Sarah Bernhardt till Ann-Söfi Norin. Vad Douglas och Mary och alla andra berömdheter i vita dukens världsrrike ta sig till skulle han ha på sina fem fingrar.

Språkkunskapen får man också på vykort nu för tiden. Men egentligen bara språk för älskande i tonären, vilket ju är den tid, då man måste ta sin tillflykt till de underligaste språk för att uttrycka kärlekens språk, vilket som bekant är stumt. Det blir alltså närmast blomster-, flagg-, frimärks- och siffer-språket. Om en gymnasist får ett kort med frimärket nederst i högra hörnet vet han, att det betyder: "Din kärlek gör mig lycklig. Skulle han få ett blankt vitt kort med bara den mystiska siffran 65, blir han upprörd, ty det blir i latinska bokstäver: "Jag älskar dig", och siffran 30 ställer honom inför samvetsfrågan: "Har du allvarliga avsikter", Lättfattliga parlörer på de tre världsspråken tyckas ännu inte finnas på vykort, men de komma nog endera dagen, nu när halva Sverige reser utomlands och behöver utländska glosor.

Det är egentligen bara litteraturen, som är styvmoderligt behandlad på vykort. En dikt i västficksformat är det enda man kan få, och dessa kort äro särskilt populära på Mors dag och vid helgerna, men vykortsnovellen är ännu ej kommen. Däremot sagan i bildform, bl. a. i serien av Einar Nermand.

I en bod, som rymde cirka en miljon vykort, frågade vi, vilket som såldes mest. Svaret kom blixtnsnabbt: Naima Wifstrand. Hon kan alltså sätta på visitkortet: Svensk vykortsdrottning.

BABA.

KVINNOGUNSTENS MARTYRER.

(Forts. fr. sid. 695.)

nätt och elegant. Många av dem hängåvo sig åt denna kvinnotillbedjan redan innan deras anlag hunnit stadga sig och tycks ofta varit så att deras ynglingscharm, förstärkt genom en livfull intelligens, utövat sådan dragningskraft på kvinnorna att den blivande stora kurtisören från början var den fölledda och förförda parten. Casanova, Restif de la Briëtonne, Faublas, greve Tilly skylla åtminstone sin första kärleksförvillelse på den kvinnliga parten.

Den mest kända av dessa stora kvinnogunstlingar är ju venetianaren Jacob Casanova de Steingalt, en äventyrare, men också en man med ovanlig begåvning och åtskilliga försnande egenskaper. Han har i sitt stora memoarverk lämnat en skildring av sitt liv, vilken har sitt största värde som sedemålning, men som inte alltid blivit läst på rätt sätt. De allra flesta torde ha lagt huvudvikten vid de väl berättade galanta äventyren och som summa av dessa tillgodoskrivit Casanova en långt större lyckobehållning än han kunde redovisa i verkligheten. Lyckan i hans liv var knappast erövringarna, framgångarna hos kvinnorna, utan snarare den ständiga omväxlingen i det någorlunda framgångsrika äventyrarlivet, och för att få den rätta summan av hans liv måste man göra åtminstone de avdrag som han själv medger vara berättigade. Han sade att han levt som en filosof, men dog som en kristen. Bakom denna förvandling ligger en kris av ånger och självföreläse, vars bitterhet man ej förmår mäta och som den gamle mannen heller inte ville röja. Nära sextio år gammal kände han övermäktigt behovet av ro och vila. Han blev bibliotekarie hos riksgreven Josef von Waldstein

**STEINWAY
& SONS**

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBBERGSGATAN 39.

**Tvätta
med**

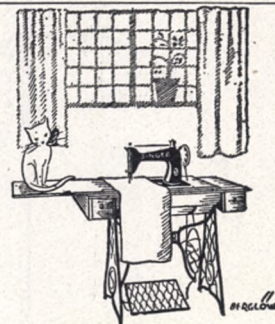
LANGE'S SÄPPULVER

KYDDOMÄRKE HÄLSKETSBEHOV

VARJE GRAMMOPONÄGARE
bör rekvirera vår stora skivkatalog för 1921 över Grammofonskivor. Sändes not 30 öre t. porto. Ens.-förs. av de nya **Parlophon-Ekophonskivorna.**

Spec.: Orkestermusik, Dragspelsmusik. Brilljanta inspelningar. Dagens nyaste melodi finnes alltid hos oss. Grammofon-Apparater i stort urval till nya bill. priser. Katalog mot 30 i porto.
A.-B. Nordiska Musikaffären,
Avd. 20, Göteborg.
Stora Nygatan 11, Drottninggatan 83.
STOCKHOLM.

SINGER
Hemmens Symaskin

Den Dam som sätter värde på det VÄRDLÖSET FÖRTRÄSSTÄ PÅSOM FÖRSMUNNAR EJ ATT PRÖVA

Esteria

Denna perlepa främst bild av ekte blomstjort i olika blomarter ger fullt ädligt tillstånd av NATURLIGA FRISKA BLANDNINGAR

ANUT LUNDOVISTS TENN. FABR. VÄXJÖ.

**PHOSPHO-
ENERGON-
PILLER**

FÖRORDAS AV LÄKARE

ee Vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet. ee

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

BESTÄLL EDRA
MÖBLER VID

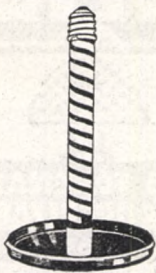
Nya Möbelverk- stads A.-B. i Falun

Rikstelefon 1196

Den ständigt ökade omsättningen är bästa rekommendationen. Infordra offerter och kostnadsförslag. Vid 1919—1920 års svenska Mässor erhöles odelat erkännande för stilrent och gediget ut-
:: förande ::

PATENTERADE

ELEKTRISKA FLUGFÅNGAREN "EFFEKTIV"

Denna flugfångare är den mest effektiva som finnes i marknaden. Den inskrivas i den elektriska lampkontakten som en vanlig glödlampa varefter strömmen skruvas på. Den elektriska strömmen i pelaren utövar en för flugan sövande dragningskraft som oemotståndligt drager henne mot densamma, där hon ögonblickligen bedövas och faller ned med den i vatten fyllda skålen och dränkes.

Som apparaten icke är strömförbrukande blir den i längden billigare än andra flugfångare.

OBS! Apparaten får ej vidröras med något ledande föremål, emedan proppen, då springer sönder.

Pris pr styck kr. 4:50.

Försäljes i varje välsorterad järn- o. bosättningsaffär samt mot efterkrav från A.-B. Södermanlands Maskinaffär, Klarabergsgatan 33, Stockholm.

"Therma,"
ELEKTRISKA
KÖKSUTRUSTNINGAR

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET
THERMA
BIRGER JARLSG. 22 STOCKHOLM

RESÄRBOTTENSANGEN
PRIMO

AKTIEBOLAGET RESÄR
KARLSTAD

**Bästa
Extrasäng**

Försäljes av
Hrr Möbel- &
Järnhandlare.
Även direkt fr.
fabriken. Pris-
kurant gratis
franko.

på slottet Dux och framlevde där sina återstående dagar som ett gammalt original, ett slags hovnarr — fastän av ganska förnämligt slag — för det glada sällskap som ofta samlades hos den gästfria slottsherren. Han fick berätta om sina äventyr, men fick tåla både tvivlande leenden och spefulla anmärkningar.

Med Restif de la Brétonne gick det ungefär på samma sätt. Han drogs helt ung fram ur fullständig obemärkhet, blev betraktad såsom en intelligenskuriositet och tjänte som krydda i de eleganta salongernas faddhet, firade triumfer, ärades som en av samtidens främsta diktare och förtjänte i någon mån detta anseende, men ödslade bort det mesta av sin talang och sin genialitet på kvinnorna. Han blev slav under själva erövringen, förmådde ej höra upp med att eftersträva en ny gunst. Såsom gammal förkommen gubbe, en gatpoj-karnas spefågel, sprang han ännu efter varje fagert ansikte, löpte efter en vagn med en vacker dam tills han föll framstupa i smutsen.

Så har det öppet eller fördolt gått de flesta av dessa bekanta kvinnogunstlingar. Det har för dem alla kommit en uppgörelsens och eftertankens dag, då de funnit sig vara på skuldsidan med livet och då de bittert grämt sig över ihålligheten hos den lycka de sökt.

Kärleken är stark. Man leker ej med den, man trampar den ej under fötterna, man bedrar den ej utan att bli straffad. Det har var och en fått prova som förbrutit sig mot den och det har hela tidevarv fått umgälla som missaktat den.

MATTS A. STENSTRÖM.

IDUNS FÖLJETONG.

Lucia.

Av MATILDE SERAO.

Översättning av Ernst Lundquist.

(Forts.)

INNE I SÄNGKAMMAREN HADE Caterina ganska svårt för att förklara saken för Lucia. Hon kunde ej finna ord och var nästan rädd för denna högresta vitklädda flicka, som stod orörlig framför henne och väntade utan att förändra en min.

"Jag är rädd... Jag är rädd, att du tycker det är tråkigt att följa med mig till skolan."

"Vad skall du göra där?"

"Jag skall fara dit med Giuditta."

"Nej, jag följer inte med. Jag blir alltid vid dåligt lynne, då jag kommer dit. Men far, du."

"Det skulle jag nog... om jag inte vore rädd att lämna dig ensam. Men jag kommer strax tillbaka. Bara fram och tillbaka med vagnen."

"Far, du. Jag har ingenting emot att vara ensam."

"Ja, men... jag ville..."

"Ta Andrea med dig? Det är helt naturligt."

"Nej, nej... tvärtom."

"Låta honom stanna här för att hålla mig sällskap? Då skulle han få tråkigt."

"Äh, så du säger!"

"Han skulle få tråkigt, Caterina."

"Han ville ju inte stanna hemma, emedan han var rädd för att tråka ut dig. Men om du inte har något emot det..."

"Vad tänker du på? Var det alltsammans? Jag stannar här ensam eller i sällskap med din man, alldeles som du vill. Bara du kommer snart tillbaka."

"Det kan du lita på, kära Lucia." Hon reste sig på tå och kysste henne, helt förtjust över att ha fått denna viktiga fråga avgjord.

"Kläd dig då och gå."

Då Giuditta och Caterina gingo genom salongen, sågo de Andrea och Lucia sitta där som förut utan att säga något.

"Gå du, Caterina. Jag skall läsa i en bok,

"Tänk, va' fru Andersson sliter och står i! Att frun bara orkar."

"Ja, hade jag inte Grummes Normaltvål, så vet jag rakt inte hur det skulle gå."

Gyllenhammars
Underbara
HAVRE-MUST
Utomordentligt efter sjukdom och utmattning.
För äldre, vuxna och barn.

Låt Tomten hjälpa dig

med sitt kraftskurpulver!

Då Ni vill ha något
riktigt gott, skaffa
Er då en påse

THULE

Dessert- & Likör-
praliner.

DET EKONOMISKA HUSHÅLLET

VILAR PÅ MUSTADS MARGARIN

LÄDER-ARMBAND

Märke: "MIDGET".

(Patent och lagl. registrerat varumärke)

Kr. 2:— Kr. 2:—

VÄRLDENS MEST PRAKTISKA LÄDERARMBAND

KLOCKAN SITTER ABSOLUT STADIGT OCH KAN ICKE GLIDA AV ARMEN

Sydda remmar av bästa engelska kvalitet.

Bese prov på äkta Midget hos urmakaren.

ENGROS: SVERIGES URMÄKARE A.-B. - STOCKHOLM

ASTRA-MALTOS

anses av framstående auktoriteter som det bästa kraftmedlet, då det gäller att tillföra organismen lättsmälta kolhydrat. Rekommenderas därför av läkarna för späda barn och digivande mödrar samt klena personer i alla åldrar.

Pris 1/1 burk 3.25, 1/2 burk 2.—

Fås å apotek, sjukvårdsaffärer m. m. Bruksanvisning medföljer.

Sundstrand

Den lämpligaste räkne- och additionsmaskinen för Eder.

Svensk uppfinning!

Pröva "Sundstrand" självskrivande räknemaskin innan räkne- eller additionsmaskin inköpes.

AKTIEBOLAGET HADAR SCHMIDT

GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Leverantörer till Statens och städernas olika institutioner, banker, bruk och enskilda företag.

KO ALFA KO ALFA KO ALFA KO ALFA

DET KAN EJ NOG OFTA UPPREPAS

ATT

Arboga Margarin

ÄR MARKNADENS FÖRNÄMSTA

och din man skall läsa tidningen. Har du en Leopardi?"

"Nej, tyvärr."

"Gott, då sitter jag och tänker. Gå, kära du, gå."

Andrea hörde på utan att säga något.

"Du kan gärna sova litet, om du vill", viskade hans hustru, då hon sade honom farväl.

De kysste ej varandra, för den lilla flickans skull. Caterina gick, glad och lättad, ty allt var ju ordnat. De, som stannade hemma, följde henne med ögonen. Sedan räckte Lucia Piccolo till Andrea, utan att säga ett ord, och han vek upp den.

Han låtsade läsa, men han iakttog Lucia förstulet. Hon betraktade honom med litet älskvärt småleende, som var så intagande, att han återigen tyckte, att hon var en helt annan människa, så ungdomlig och med en sådan prägel av lugn i sin vita dräkt.

"Har ni inte träkigt signorina?"

"Nej, jag tänker."

"Säg mig, vad ni tänker på."

"Vad kan det intressera er? Mina tankar äro långt i fjärran."

"Det är en sjukdom att tänka för mycket. Ibland, men mycket sällan, händer det också mig, att jag tänker."

"Tänker ni nu, signor... Andrea?"

Hennes hand hängde slappt ner. På skämt hakade han ett ögonblick sitt lillfinger om hennes. Det blev en lång tystnad.

"Vad tänker ni nu?" frågade Lucia åter, med sin dämpade röst, som inrymde så mycken ömhet.

"Det vill jag inte säga er. Vad ni har vita, långa och smala händer! Se, sådana nävar jag har!"

"Den där dagen, på fäktuppvisningen, gjorde de underverk."

"Säger ni det?" Han rodnade av glädje.

Åter tego de. Hon drog sin hand till sig och började leka med violerna, som hon bar på bröstet. Han slöt ögonen till hälften, men förlorade ej ur sikte detta regelbundna, bleka ansikte med sin fina rosenfärg, dessa stora, magnetiska ögon, dessa smala ögonbryn, denna röda och halvöppna mun, som liknade en granblomma. Han försjönk i drömmande betraktelse och såg den bedårande kvinnogestalten som genom en dimma.

"Säg någonting, signorina Lucia?"

"Varför det?"

"Jag vill höra er tala. Ni har en förtrolande röst."

"Det har Caterina också sagt mig i dag."

Vid detta namn reste han sig plötsligt och gick ett par slag av och an i rummet som ett otåligt lejon. Han drog fram en stol, stödde fötterna mot den och tillslöt ögonen.

"Sover ni?" frågade Andrea och stannade framför Lucia.

"Nej, jag drömmer", sade hon med så blitt tonfall, att Andrea åter slog sig ner bredvid henne.

"Säg mig, vad ni tänkte nyss", sade Lucia och lade sin hand på hans arm. Andrea satt orörlig, för att hon ej skulle ta bort sin hand.

"Jag tänkte på något, som inte är vidare vackert, men som är sant."

"Om mig?"

"Om er, Lucia."

"Säg det."

"Nej, ni skulle inte tycka om det."

"Jo, om det är ni, som säger det."

"Låt mig slippa säga det."

"Ni är oartig."

De tego. Lucias ansikte fick ett sorgset uttryck, och hon drog andan djupt ett par tre gånger, som om hon vore beklämd.

"Hur är det med er?"

"Det är ingenting, jag har det så bra. Än ni då, signor Andrea?"

Han svarade inte. Hade han det bra? Han greps av en allt blidare, ömmare stämning, som om han fått nytt blod i sina ådror, han, som

Nyhet för köket! HELIOS ZINKPUTS

snabbaste och verksammaste medel för putsning av zink. Ger varaktig glans utan efterputsning med fett, mjölk e. d.

A.-B. FÖRENADE PIANO & ORGELFABRIKER GÖTEBORG.

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin: Stockholm: Drottningg. 23, Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28, Norrköping: Drottninggat. 16, Gävle: N:a Kungsg. 25.

Kungsörs

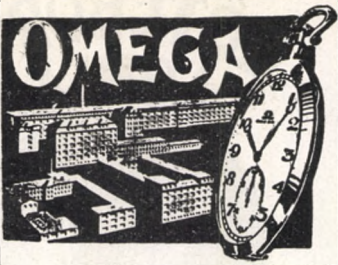
MJÖLK HINKAR och alla slags hushållskärl av koppar, bleck, aluminium. Prydliga, praktiska, prisbilliga.

Finns i alla järn- och bosättningsaffärer.

A.-B. Kungsörs Bleck-kärlfabrik, Kungsör. Drottninggatan 20. Stockholm.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET KRISTALL-PATENT

Världsmärket bland fickur.
6,000,000 Omega-ur i bruk.

GUMMANS Tvättpulver

- de ä'
ändå de
bästa

A. B.
KARL H. NYMAN
Specialaffär för
DAMUTSTYRSJAR
17 HAMNGATAN
43 DROTTNINGGATAN
STOCKHOLM

AMATÖRKAMEROR

Fredstutförande. Olika världs-fabrikat

MATERIAL OCH TILLBEHÖR
för fack- & amatörfotografer.

AKTIEBOLAGET ARTO,
Malmö.

SÖDRA FÜSTADSGATAN 2.
Rikst. 52 76 och 56 22.

Illustrerad katalog kostnadsfritt.

Troll Tvål

duger till allt

MED EN KODAK

KAN SOMMARENS GLÄDJE BEVARAS I BILD. —
ATT FOTOGRAFERA
MED EN KODAK ÄR EJ SVART — RESULTATET DET BÄSTA.

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR BÄST GENOM
HASSELBLADS FOTOG. A.-B.
GÖTEBORG.
STOCKHOLM. MALMÖ.

knappast vågade andas och som tyckte, att Lucias klänning liknade en stor snödriva, han, som kände en vanvettig lust att kasta sig för denna kvinnas fötter, luta huvudet mot hennes knä och sluta ögonen som ett barn?

Hade han det bra, han, som då och då greps av ett ursinnigt begär att slå armarna omkring detta smärta liv, känna henne skälva och göra sig lös, smidig som en tigrinna? Han försökte låta bli att tänka, det var allt.

"Vad slags tyg är detta, signorina Lucia?" frågade han om en stund och lät sin hand glida lätt över hennes ärm.

"Ylle."

"Så mjukt!"

"Det är kaschmir."

"Det klär er så bra. Varför har ni inte alltid det?"

"Tycker ni om det?"

"Ja, mycket." Han fortfor mekaniskt att smeka hennes ärm. Hon lutade sig tätt intill honom och sade:

"Köp en likadan klänning åt Caterina."

Denna gång steg Andrea ej upp, men han spratt till, drog tillbaka handen och förde den genom sitt hår.

"Jag tänkte nyss", utbrast han' "fast jag inte ville säga det, att den man, som förälskade sig i er, skulle bli mycket olycklig."

Lucia lutade sig tillbaka i soffan kall och tyst, med ett uttryck av vrede i sitt ansikte.

"Så där ja, nu är ni onöd", sade han med litet lägre, nästan ödmjuk röst.

"Nej", nästan väste hon fram.

"Jo, ni är ond. Jag är så brutal."

Och han försökte öppna hennes hand, som hon höll hårt knuten. Det ville ej lyckas, han var så rädd för att göra henne illa, och han bad henne att icke trycka in naglarna så hårt i handen. Hon lät honom hållas med en lidande min i sitt ansikte och kinden stödd mot soffans rygg.

"Lucia, Lucia . . ." mumlade han. "Var snäll mot den, som har varit stygg mot er."

Till sist lyckades han med en suck av tillfredsställelse öppna hennes hand, och den hade fyra röda märken på insidan. Andrea betraktade den illa åtgångna handen, men vågade ej kyssa den. Han blåste på den som ett barn och sade:

"Ä' de' bra nu?"

Hon värdigades småle, men svarade icke. Andrea sökte blicka henne, talade sakta och ömt, härmade barnen, som be sin mamma om förlåtelse och lova att aldrig göra så mer och som inte vilja stå i mörka skrubben, där de äro rädda — och det kom ett så barnsligt uttryck över den starke mannens ansikte och han förstod så väl att härmna ett barns uttryck och manér, att hon slutligen brast i ett litet nervöst skratt.

"Har lilla mamma nu förlåtit mig?" - frågade han till sist.

"Ja, ja", sade hon och gav honom, ännu skattande, ett lätt slag på axeln.

Åter bekämpade han frestelsen att kyssa denna hand.

(Forts.)

(Forts. fr. sid. 692.)

och säker både på sig själv och männens chevalereska hyllning, efter kommer mannen, korrekt och förbindlig, i hennes spår. Det är hon som säger till kyparen: Nej tack, inte det bordet, det här, hon väljer mat och viner. Jag undrar om inte den svenska kvinnan är en smula för god, för eftergiven. Den amerikanska håller återigen litet för mycket på sig själv och hon har det också för bra. Säkert skulle det ej skada, om svenskan fordrade från ungdomen mera chevalereskhet och att redan småpojkar vände sig att vara älskvärda mot damer i stället för att "skoja" med "fruntimmer". Mödrarna till söner ha här sannerligen en stor uppgift.

Så talademina tre sagesmän. Vad säga Iduns läsare?

BABA.

Mild, Behaglig, Hudstärkande

Om en moder vill se sitt barn växa och frodas

bör hon obetingat hålla sig till det välkända

NESTLÉ'S BARNMJÖL

Erfarenheten visar, att detta smältes ovanligt lätt och gärna tages av barnet, som från dag till dag tilltager i vikt av sin Nestlé-soppa, bevaras från magsjukdomar och hudutslag och oavbrutet befinner sig väl.

PELLERINS "ELIT"

Smörblandat margarin.

Marknadens förnämsta fabrikat.

Kungl. Hovleverantör.

Kvinnlig charm ersätter skönhet

En vacker hud och kropp bör ligga i varje kvinnas intresse att skaffa sig och underhålla.

SKÖNHETSMEDEL AV HÖGSTA RANG:

Endast förstklassiga fabrikat försas.

Syster Ellas hudcrem, förnämsta skönhets salva. Bör användas av alla. Pris kr. 2.50.

Syster Ellas särsalva, inneh. 45% burows lösning, verksamt medel mot eksem, kyl- o. brännskador, röd, norig hud. Pris kr. 3.-

Syster Ellas fräken-salva, inneh. salter som absorbera i solljuset förekommande kemiskt verk-samma strålar, bästa medel mot leverfläckar, solbränna etc. Pris kr. 4.-. Vid svårare fall bör Duchess fräken-vatten användas. Pr. fl. kr. 3.-.

Couleur Naturelle bästa medel mot grött hår. Genom användande av detta medel erhålles en proper naturlig färg å hår och skägg. Pr. fl. kr. 4.50.

Hämoes Härkultur kr. 3.50.
Näsoformaren "Zello". Osköna formel bortarbetas smärtrifritt. Pr. st. kr. 12.-.

Crema Ravisante frambringar fasta och fylliga kroppslinor. Pris kr. 4.50.

Cappilator, borttager smärtrifritt misspdyndande hårväxt. Pris kr. 5.-.

Hulle de Teint Frais (Hyrenovator) borttager finnar, porrmaskor o. orenheter på ett behagligt och effektivt sätt. Pr. fl. kr. 3.50.

Eau de Frisure (Lock-härvatten) frambringar vägigt och lockigt hår. Lockar med detta medel och pappiljoter utslätas ej i det blåsigaste väder. Pr. fl. kr. 3.50.

Smink högsta kvalité, i askar om 8 olika stönger. Pr. ask kr. 4.-.

Herbas fotkur, förnämsta medel för fötternas vård. Verksamt mot ömma och svullna fötter, liktornar, valkar, ledknölar, kysskador, nagelträng och fotsveit. Pr. sats kr. 2.50.

BERIDARENSGAT. 23
(NORRBYGATAN)
VESTERLÄNGGATAN 46
BILDER JARLIG. 9
(PASSAGEN)
STOCKHOLM

Magasin Special
Socialtjänst
Sjukvårds- Förbands-
kosmetiska artiklar

HOVEDSÖRTE: PROT
POSTFÖRÅTT
ILLUSTRERADE KATALOGER
Å SÄVAL SKÖNHETS- SOM
SUKKURVÄRMTINLAR GRATIS

Stölma-kameror & material äro bäst!
Erhålls hos våra återförsäljare eller direkt från *StöltensFotoHus* Malmö

Bonden Pavo sade till sin hustru:

Gack i handelsboden strax Amanda,
men låt icke expediten blanda
samman åt dig någon dålig vara
utan kärvt förklara:

"Jag måste ha *Cloettas*, del är visst,
ja, den jag köpte av er sist
den vill jag åter ha,
ty den var mycket bra".

GULD-CACAO
och
CHOKLAD

Cloettas

tillverkningar äro oumbärliga för hushållet och omtyckta av alla husmödrar.
Till salu i originalförpackningar överallt.

**Döfva
HÖRA**

Den amerikanska elektriska **hörapparaten ACOUSTICON**, som är världens förfina, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika hörselörmåga. *Förordad av öronspecialister. Oumbärlig för lomhörda i kyrka och teater. För efteranpassning varnas.*
Öronmassageapparaten MASSAGON botar susning för öronen ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i St. Louis och den Engelska kröningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj: Ankedrottningen av England och Prins Carl av Sverige. Begär katalog och intyg. Ensamförsäljare för Sverige: **MALMÖ BANDAGE ETABLISSEMENT, Per Vejlersgatan 9, MALMÖ 1. — Telefon 49 75**

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av
reumatiska åkommor.

GÖTEBORGS GYMNASTISKA INSTITUT

Östra Hamngatan N:o 45
Förnämligaste specialkurs i
MASSAGE o. **SJUKGYMNASTIK**
Ny kurs börjar den 15 september.
I kursen ingår kostnadsfritt
undervisning i
Pedagogisk gymnastik, Ortopedisk
behandling, Elektrisk behandling,
Värmebehandling, Zander-gymna-
stik, Röda Korsets samaritkurs.
Begär illustrerat prospekt.

Gymnastikdirektörsexamen
avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga
elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 15 sept.
Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

Stockholms Nya Gym- nastiska Institut

S:t Eriksgratan 32, Stockholm.
1-årig kurs. Begär prospekt!

Institutet för Kvinnliga Läkareassistenter

Nytorpgatan 23 A, Stockholm.
börjar tvåårig utbildningskurs i sept.
1921.

Kursen omfattar: 1) grundläggande
teoretisk-praktisk kurs; 2) kurs i hus-
lig ekonomi; 3) praktisk tjänstgöring
som sjukgymnast vid badort; 4) praktisk
tjänstgöring i sjukvård samt 5)
provjänstgöring som läkareassistent.
Minimikompetens: 6 klassers läroverk
eller motsvarande. Begränsat antal
elevplatser. Kostnadsfri platsförmed-
ling efter godkänd kurs. Läkarrefere-
nser. Kursavgift 1,500 kronor. Alla
från institutet utexaminerade elever ha-
va omedelbart erbjudits goda platser.
Begär prospekt.

I massage och sjukgymnastik,

LJUSBEHANDLING, ELEKTRICI-
TET, VÄRMEBEHANDLING, BAD-
BEHANDLING m. m.

börjar ny kurs i sept., räcker c:a 8
månader och kostar 700 kr. Grundlig-
gaste utbildning. Ytterst begränsat
elevenantal.
MALMÖ ZANDER-INSTITUT.

För den nyfödde.

Reklamkartongen med komplett, fä-
rvalsudd utstyrelse å Kr. 15 samt Extra
elegant å Kr. 19 och 25. Mönster
medf. Enbart mönster 2: 50. Fru Cas-
parsson, 3 Järntorgsgat., Örebro.

Fräkencreme

(Borttager fräknar, fin-
nar, fnassel m. m. Pris
kr. 6: 50 + porto. För-
sändes diskret. Fran-
ska Parfymmagasinet,
Hovleverantör, Drott-
ninggatan 21, Sthlm.

Birgittas Äkta Citron-Crème.

Ofelbart medel mot sträv och narighy.
Bästa ansiktsmassagecreme.
Utplånar rynkor och ojämnheter i
 huden.
Tillverkas av saften av friska citroner.
Parfumeri S:ta Birgitta, Stockholm.
Pris kr. 3:—

Svält ej

Edra krukväxter. De
leva ej enbart av vat-
ten. Giv dem Planta-
gèn, ett på veten-
skaplig grund samt
växtnäringssalt. Erhålles på bleckburkar
hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemi-
kaliehandlare.

Strengnäs Husmodersskola.

Ny kurs börjar den 20 augusti. Grundlig och praktisk undervisning.
Prospekt mot porto genom Fru M. Braune, Strengnäs.

Angeäm sommarvistelse å badort på Isle of Wight, England,

i förening med praktiskt studium av engelska språket. Utflykter till sevärda
platser. En veckas vistelse i London, som beses under ledning av Cook's
resebureau. A badorten Shanklin för studentskor, skolflickor och andra. Vi-
dare meddelar Fil. Magister Fru Viola Lyttkens, Djursholms-Danderyd (tel. 68),
el. undertecknad. A badorten Sandown för studenter, skolynglingar och andra.
Vidare genom undertecknad. OBS! Anmälningar snarast!
BERNHARD JANSSON.
Lärare vid Linköpings h. allm. läroverk. Adr.: Linköping. Tel. 13 76.

Vid Aringsbergs Helpension för flickor

börjar höstterminen den 1 sept.

Undervisning meddelas i alla ämnen enl. flickskolans kurser samt
i musik. Infödda språklärarinnor. Endast friska, välartade och
normalt begåvade elever emottagas. Prospekt på begäran.
Elsa Kjellander, Adr. Aringsberg, Alfvesta. Rikstel. Alfvesta 104.

Fröbel-Institutet i Norrköping

omfattar nedanstående utbildningskurser: A. för barnträdgårdar, B.
för uppfostrarinnekallet i hemmet, för barnkrubbor m. m., C. för
spåda barns vård. Prospekt sändes mot porto.
Ellen Moberg.

KÖKSALMANACK

Redigerad av
IDA NORRBY.

Föreståndarinna för Fackskolan
för huslig ekonomi i Uppsala.

**FÖRSLAG TILL MATORD-
NING FÖR VECKAN**
24—31 juli 1921.

SÖNDAG. Frukost: Smör och
bröd, biffar av svinfilé med po-
tatis, kaffe eller te. **Middag:**
Sparrissoppa, sjötungfiléer med
champinjonsås och potatis, kro-
nans-kaka med citronkräm.

MÅNDAG. Frukost: Smör och
bröd, bräckt skinka med stuvad
potatis, kaffe eller te. **Middag:**
Köttpudding med äggstanning,
vinkalskål med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smör och
bröd, fattiga riddare med sylt,
kaffe eller te. **Middag:** Biffpaj,
mandelfromage med plättbakel-
ser.

ONSDAG. Frukost: Smör och
bröd, prinskorv med stuvad
blomkål, kaffe eller te. **Middag:**
Biff av helgefundra med potatis,
kall kärnmjölksoppa.

TORSDAG. Frukost: Smör och
bröd, sillåda, kaffe eller te. **Mid-
dag:** kötsoppa, blåbärspaj med
vispad grädda.

FREDAG. Frukost: Smör och
bröd, grönsaksomelett, kaffe eller
te. **Middag:** Stekt gödkalvlever
med pressgurka och potatis, jord-
gubbar med grädda.

LÖRDAG. Frukost: Smör och
bröd, uppskuren kall lever och
potatisplättar, kaffe eller te. **Mid-
dag:** Stekt färsk sill med po-
tatisallad, risgrynsgröt med äpple
och mjölk.

RECEPT.

Köttpudding med äggstanning
(f. 6 pers.). 4 kkp. skuret kött,
1½ msk. smör, 3 msk. mjöl, 4
kkp. buljong eller steksås, salt,
vitpeppar.

Äggstanning: 3 ägg, 4 kkp.
mjölk, 1 msk. mjöl, salt, socker.
Till formen: ½ msk. smör,
stötta skorpor.

Beredning: Köttet skäres i tär-
ningar. Av smör, mjöl och bul-
jong göres en tjock sås. I denna
sås värmes köttet, och stuvningen
slås i en form. Äggstanningen
vispas samman och hälls över,
och puddingen sättes in i ugn att
få vacker ljusgul färg.

Mandelfromage (f. 6 pers.). 50
gr. sötmandel, 5 bittermandlar, 4
äggulor, 60 gr. socker, 5 bl. gela-
tin, 5 dcl. tjock grädda.

Beredning: Mandeln skällas och
rives samt blandas med äggulorna
och sockret. Smeten röres
mycket väl. Grädden vispas till
skum, och allt blandas samman.
Sist tillsättes det i litet vatten
upplösta gelatinet, och bland-
ningen hälls i en glasskål att
stelnas.

Kall kärnmjölksoppa (f. 6
pers.). 2 ägg, ¾ kkp. socker, va-
niljsocker, 2 lit. kärnmjöl, 3
dcl. tjock grädda.

Beredning: Ägg och socker
vispas samman. Kärnmjölken
tillsättes under vispning, sist
iblandas den till skum slagna
grädden.

Stekt gödkalvlever (f. 6 pers.).
1 kalvlever på 1½ kg., i hg.
späck, salt, vitpeppar, 1 maghinna,
2 msk. smör, 2 kkp. gräddmjölk.

Till säsen: 1 msk. mjöl, 1 kkp.
gräddmjölk.

Beredning: Levern tvättas och
får ligga i vatten ¼ tim. Den ta-
ges upp och torkas av samt spä-
kas med strimor av späcket,
rullade i salt och vitpeppar. Där-
efter lindas den in i hinnan, bry-
nes i smöret och spädes med
gräddmjölken. Levern får sakta
steka i tim., hinnan tages bort
och levern skäres i tunna skivor.
Såsen vispas med mjölet, grädden
spädes på och får koka 10 min.
samt hälls över levern.

GÖTEBORGS DAGBLAD

**"Damernas
tidning"**

är

GÖTEBORGS

DAGBLAD

Helårspris
endast

30 kronor

fritt hemburen
i Göteborg och

25 kronor

vid prenumeration
å posten.

Bemärk det billiga
prenumerationspriset!

Praktiska,

hygieniska, impregnerade dam-
underkläder av olika model-
ler för dag- o. nattbruk samt
Dambindor, även i små rese-
förpackningar, i parti o. mi-
nut billigt från

Carl Stangenberg,
Hötorget 10, Stockholm.

A. T. 28690. R. T. 7762.

Genom en annons uti
Nya Wermlands-Tidningen,
som är Värmlands äldsta och enda dagliga
tidning, träf- hem i länet
far Ni över **10,000** och stiftet.
Huvudkontor: **Karlstad.**

Begär alltid

MAIZENA

Oöfverträfflig

såser,

bakning,

mälzenagrot

etc.

EN KOPP HULTMANS RENA CACAO

är det bästa
på hela dan!

alstra nerv- och muskelkraft. Undanröja kraftnedsättning, trötthet, sömnlöshet, överansträngning, blodbrist och svaghetsstillstånd, ojämförligt snabbare än något annat medel. Intyg från kända svenska personer på begäran gratis och franko. Askar om 20 kapslar (tillräckligt för 20 dagars bruk) å alla apotek och kemikalieaffärer till pris kr. 4:25 eller exp. portofritt från undertecknade.

Stor kur (10 askar) kr. 38:50.
Liten kur (5 askar) kr. 20:—.
Generalagenter för Skandinavien:

Harald Westerberg & Co., Göteborg.

HUDCRÉMEN

Antifinol

är ett beprövat och erkänt medel för borttagande av finnar, pormaskar och rynkor. Vid daglig användning erhålles en mjuk hud, en enarmant hy samt vita och smidiga händer. Försäljes av apotek, parfym- och kemikalieaffärer samt direkt från oss.
Pris 3:— kr. pr tub.

Fräkenpomadan SOLEIL

erkänd tillförlitlig att på kortaste tid borttaga även de mest mörka och fula fräknar. Exp. mot 3:— kr. pr tub, 2 tuber portofritt endast från oss.

A.-B. ANTIFINOLFABRIKEN GÖTEBORG.

Babyutstyslar

Verkligt förstklassiga, av finaste tillbehör och välsydd, allt för den nyfödde, till det billigaste priset kr. 12. Örngott av noblessväm med broderat hörn kr. 3. Mönster medfölja.
FRU CLARA LINDQVIST.
Övre Kvarngatan 32 — Borås.

BÄSTA MEDEL
FÖR
LÖDNING I HEMMET
AR
CITO
Finnes i varje järnhandel.

ZEBRA

UGNSVÅRTA

Bästa ingredienser

vid småbak förtjäna bli behandlade med bästa jäsningsmedlet. Gooda-Jästmjöl är bäst och pålitligast. Säljes överallt i burkar å 25, 40 och 75 öre.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & Co., Göteborg

INSTRUMENTET.

Berättelse av R. T.

(Forts. o. slut).

Jonas tittade och läste, men blev än mera förvirrad. Till sist fick husbonden lov att förklara det. Ett stort arv hade tillfallit Jonas efter avlägsna släktingar, som dött i Amerika. Ingen undrade på att det dansade runt i Jonas huvud. Nyss en underordnad dräng, fattig och obetydlig, nu en välbärgad man. Inte förrän Ester gratulerade honom, men samtidigt viskat åt honom "lugna sig Jonas. Pengar har du fått, nu kan du bli din egen. Men se inte så bortkommen ut. Gå ner efter litet ved och vatten till brygghuset i stället. Då fann han sig och började åter arbeta, där hon slutat nyss.

När sedan patron hjälpt Jonas till eget lantbruk, och Ester lovat bli hans, ställdes det till med bröllop. Herrskapet själva höll det, och den fina eleganta väningen stod öppen för brudparen. När patron så höll tal till dem och sade så mycket vackert och vänligt, då tycktes det, som om brudgummen alldeles höll på att förgås av sällhet. Det var som en stor klump i bröstet på honom av idel lycka.

Det nya hemmet hade Jonas själv inrett, och när Ester kom dit som fru, var hon inte ängerköpt, att hon tagit Jonas. En blankpolerad möbel i sängkammaren och en fin blommig korkmatta till, ekmöbel i salen med buffeten och skåp till och så ett-för-mak! Ester trodde inte sina ögon. "Har du köpt piano med, det var det allra värsta. Vi kunna ju inte spela. Att du inte tog gramofon i stället. De äro ju roligare och stiliga också som prydnad i ett hörn." "Nej", sade Jonas, "ett fint vackert spel, det skulle vi hava. Och spela, ja, det skall patrons fröknar göra, om de vill göra det omaket. En fin och grann fru har jag fått och ett fint, svart spel, och intet är jag värd", sade Jonas och försvann ut.

På den lilla gården gick livet sin gilla gång. Var och en skötte sitt, och det var arbetsglädje och trevnad i det nya hemmet. Så tyckte det gamla husbondfolket. Ej sällan gingo deras vägar till Ester och Jonas. Då slogs pianot upp och musiken fyllde de små rummen. Glada och hurtiga melodier för det mesta. Då måste den nyordne hemmansägaren fram till instrumentet. Hans blyghet kunde inte hålla honom borta. Det var för vackert att se vita fina fingrar, smeka tangenterna så lätt och fint. Han tyckte Guds änglar i skyn kunde inte spela bättre och vackrare.

En dag fick det nya hemmet besök av en pamp i kommunen. Socknen behövde ett instrument att spela på, och nu tyckte de, att Jonas skulle sälja sitt. "Det är ju ett dött kapital. Ni kunna ju inte spela på det, och barnen, de skall väl inte hava sådana herrskapsfasoner. Ett billigt pris kunde de ju få, så bleve ju Jonas väl känd. Låt sedan fåglarna spela för dig, det finns ju gott om dem här i skogen." Men Jonas blev ond. "Har inte socknen råd hålla spel själva, så kan den ju själv trösta sig med fågelsång. Pianot är min finaste möbel och den säljes aldrig. Vem som skall spela på det, har ingen med att göra. Pianot är mitt, och det skall så förbliva." Med en smäll gick dörren igen mitt för näsan på den förtörnade storgubben. "Högfärdgalenskap och tokerier, det kommer att sluta illa för dem", tröstade sig gubben vid den snöpliga reträtten.

Men Jonas gick direkt in till sin skatt och strök varsamt de vita tangenterna. De voro för honom symbolen av det finaste och bästa och vackraste livet kunde giva.

FALU-ÄTTIKA

— den bästa konserverings-, mat- och bords-ättika som finnes i marknaden —

tillverkas och försäljes i parti av

Stora Kopparbergs Bergslags A.-Bol. STOCKHOLM.

Fina, eleganta, ömtåliga tyger och spetsar borde tvättas med

LUX

(FRÅN SUNLIGHTFABRIKERNÄ)

Shampooing-Pulver renar håret, borttager mjäll, styrker hårrotten, befördrar hårväxten, dess användande är en verklig njutning.

Svenska Storessystemet N:o 26 Smedjeg. 26, Stockholm Strax vid Hamng. Riks 2680 Lagerförsäljning av prima kolonialvaror till partipris

Angr. Kaffe utmärkta sorter till 1.74, 1.92, 2.36 pr kg.; The 2.95 och 4:90; Cacao, ypperlig kvalitet 2.20; Havregryn 57 öre; Makaroner 1.58. Specier och konserver väsentligt lägre än i handeln. Endast redbara varor. Omsorgsfull expedition.

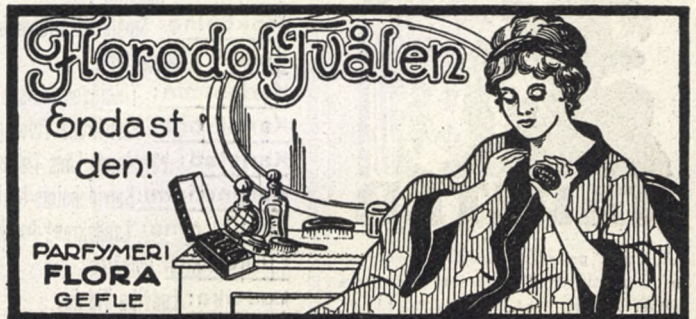
Gravvårdar

Bröderna Styrenius Stenhuggeri A.-B. VÄSTERVIK

Priskurant på begäran.

Rationell Skönhetsvård

ernås genom att använda Sanas Gurkmjöl. Bästa medel mot oren hy och pormaskbildning ..... Kr. 5.—
Sanas Comedon-Tinktur. Medel mot pormaskar och hudfinnar. Efter D:r Paschkis i Wien recept ..... Kr. 4.—
Sanas Fräktintunktur. Efter D:r Paschkis recept ..... Kr. 4.50
Sanas Depilatorium. Borttager generande hår absolut smärtfritt utan efterlämnande av märken eller rodnad. Luktfrött medel ..... Kr. 5.—
Sanas Hårolja mot mjäll och till befördande av hårväxten ..... Kr. 5.—
Sanas Antidrosin. Ofelbart medel mot fotsvett, hand- och armsvett. Läkareintyg bifogas varje sats ..... Kr. 3.—
Försändes diskret mot postförskott + porto. Bruksanvisning bifogas alltid och torde nog följäs. Laboratoriet SANA, Östhammar.

Endast den!

PARFYMERI FLORA GEFLE

ZENITHS

Gräddmargarin "Extramärket Zenith"

för matlagning och bak, och

Växtmargarin "Extra Växt"

för bordet,

äro marknadens förnämsta fabrikat.

VICTORIAS LAVENDEL TVÅL FÖRNÄMSTA I SVERIGE

LEVYS LAVENDELTVAL
kan icke överträffas.
Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY,
M A L M Ö.

PETRIS
ångpreparerade
havregryn och havremjöl
Naturläkekonstens yppersta hjälpmedel.
Läckra och hälsosamma.

SKADEINSEKTERNA
i Edra trädgårdar bekämpas effektivt med hjälp av
COOK'S

Nikotinbesprutningsmedel

Sammansättning:
NIKOTIN
KVASSIA
SÅPA
SVAVEL
M. M.

Säljas av
Frö- & Kemika-
lieaffärer
landet runt.

GENERALFÖR-
SÄLJARE:

TÖRNBERG & Co, Göteborg

Skönhet och fägring

har ofta en större makt än rikedom, säger Aristoteles.

Vid ständigt bruk giver den väldoftande Yvy-tvälen en frisk och fraich anletsmy, framkallar ett lätt rosenskimmer i den vita, skära huden och gör densamma elastisk, mjuk, klar och ungdomlig.

Använd därför dagligen Yvy-tvål. Säljes i varje välsorterad affär från Ystad till Haaparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik,
Ystad.

Tapetkompaniet
levererar Eder

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvalitéer. Rekvirera prover genast. Riks 99 05, Allm. 133 20. Katarinav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

HAR NI SOMMARBOSTAD?

Rikstelefon 227 01

ÖSTERSKÄRSKONTORET, Drottninggatan 50

Allm. 23 41, kl. 9-3

Tusenden gå brydda för bostad. Tiden hastar, vad som skall göras, måste göras nu. Goda råd äro därför välkomna.

En plats åt skärgårdssidan, som framför andra erbjuder vackra tomtidyller, är Österskär. Här finnas tomter med flerhundraåriga ekar, björk- och barrskogshagar, passande för lantliga hem och stugor. Här finns det som sökes, land, sjö och härlig, stärkande skärgårdsluft.

Österskärskontoret, som mer än 15 år hjälpt 100-tals personer till trevna tomter och hem, ämnar fortfarande beredvilligt råd och hjälp åt dem, som önska sig skärgårdstomt och villa eller liten stuga. För att underlätta lämnas marken mot mindre betalning, lång amortering, lätta terminer, t. o. m. 100 kr. pr kvartal, om så behövs. Besparande bygghetoder göra kostnaden blott hälften av Stockholmstraktens vanliga, varpå kan vinnas mer än tomten.

Reflekterande tillrådas snarast vända sig till kontoret, som ordnar till det bästa. Förslag finnas från små sportstugor upp till 4-5 rumsvillor, bl. a. vinterbonad, tegeltäckt villa i allmogestil, rum och kök, rymlig veranda, från 3,000 kr. Utbyggt till vardagsrum, kök och hälgstuga c:a 5,000 kr., med bästa lägen å Österskär.

I dem bor Ni bekvämt och varmt. Vackraste lövhagar och kringliggande trädgårdsjord äro under uppstyckning, och inbjudas reflekterande bese desamma. Här om någonstades, gives tillfälle få tomt och villa. Allt beror på Eder! Sjötomter finnas även kvar.

Lämpligt tåg till Österskär (vid Trälhavet, strax utom Waxholm) avgår söndagar från Stockholms Ö. 10.50 f. m., återvänder 3.33 e. m. Vardagar 3.20 e. m. Tåget mötes i Österskär efter överenskommelse med

Oatine

OM ER HY ÄR ÖMTÅLIG

och icke kan tåla tvål och vatten, så begagna *Oatine-havre-crème*. Den icke blott läker huden, men bidrar också till att ny hud ständigt bildas genom *Oatine*-behandling.

Oatine rensar huden, blott man lätt gnider in den och torkar av ett ögonblick därefter. Porerna öppna sig, och huden blir elastisk, smidig och mjuk, och hyn blir klar, sund och frisk.

Oatine är vällyktande, snövit och angenäm att använda och bör därför aldrig saknas på ert toalettbord.

THE OATINE COMPANY'S GENERALDEPOT FÖR SKANDINAVIEN
Kr. Bernikowegade 1, Köpenhamn.
THE OATINE COMPANY
LONDON & PARIS.

OATINE. En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Avesta: Avesta-Posten.	Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Lysekil: Lysekils-Posten.
Borås: Borås Tidning.	Malmö: Skånska Aftonbladet.
Engelholm: Engelholms Tidning.	Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	Mora: Mora Tidning.
Falun: Falu-Kuriren.	Norrköping: Norrköpings Tidningar.
Gevle: Gevle-Posten.	Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Halmstad: Hallandsposten.	Skövde: Skaraborgs Läns Annonsblad.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.	Säter: Sätters Tidning.
Höganäs: Höganäs Tidning.	Söderhamn: Söderhamns Tidning.
Jönköping: Smålands Allehanda.	Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Kalmar: Barometern.	Uddevalle: Bohuslänningen.
Karlshamn: Tidningen Karlshamn.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	Visby: Gotlänningen.
Karlstad: Värmlands Läns Tidning.	Växiö: Smålands-Posten.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.	Örebro: Örebro Dagblad.
Landskrona: Landskrona-Posten.	Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Linköping: Östgöten.	Östersund: Jämtlands-Posten.
Ludvika: Ludvika Tidning.	

I VARJE HEM BÖR FINNAS

DEN NYA UPPLAGAN av

IDUNS KOKBOK

av **ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND**

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad o. utvidgad.

Pris kr. 10:—.

NYHET: Anvisningar att använda gasspis eller gasugn vid alla recept för stekning o. bakning.